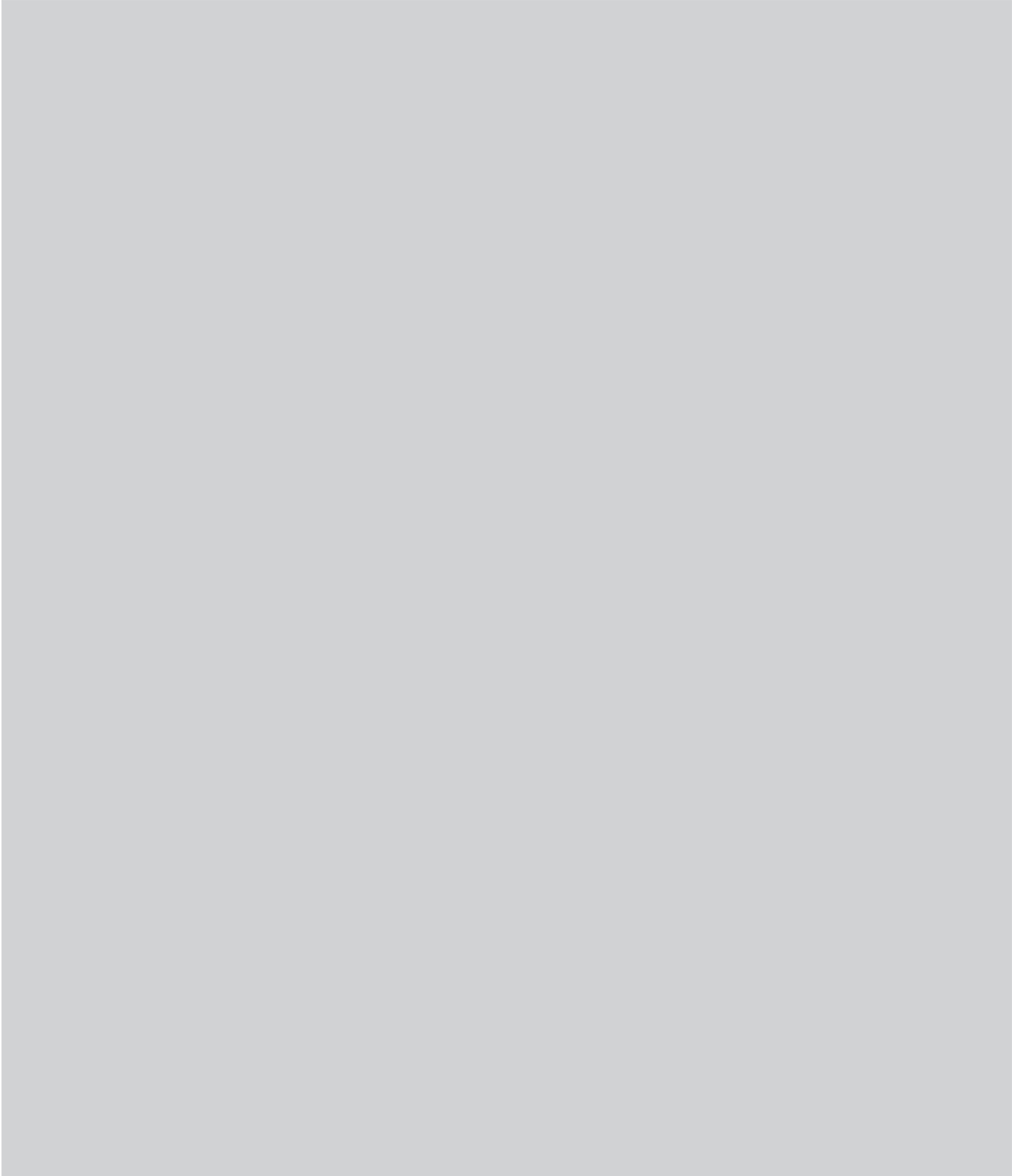

LUONNON- SUOJELIJA

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON JÄSENLEHTI

TAMMIKUU 1/1998

Veikko Vasama

Luonnonsuojeluliitossa valmistellaan esitystä Metsähallitukselle ns. korkeiden alueiden eli lakimetsien siirtämisestä talouskäytön ulkopuolelle. Liiton mielestä lakimetsien hakkuilla vaarantetaan metsän uusiutuminen pohjoisen ankarissa oloissa. Suojelun ulkopuolisia korkeita alueita on satoja tuhansia hehtaareita. Kuvan tykkyluminen lakimetsä on Muoniossa.

12.1.1998

Liiton linja

PUHEENJOHTAJA

"Haluamme tehdä luonnon varjelemisen vaurioita, jotka eivät ole välttämättömiä, kotiseutu- ja isänmaanrakkauteen vetoavaksi kansalliseksi velvollisuudeksi. Haluamme levittää tietoisuutta luonnonsuojelun aatteellisesta ja käytännöllisestä merkityksestä kaikkiin kansalaispiireihin. Toivomme hartaasti, että voimme saada mukaan pyrkimykseemme toteuttajiksi yhä enemmän, mieluummin sadoin tuhansin, ammattiin, puolueeseen äidinkielen katsomatta. Laajalla pohjalla toimiva Yhdistys varmaan vähitellen kykenee voittamaan aatteellisen koko maan."

Kaarlo Linkola 1938

Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen tarkoitus on sääntöjen mukaan herättää rakkautta Suomen luontoon ja edistää luonnonsuojelua Suomessa. Mitä kaikkea tähän sisältyy? Yhdistyksen pyrkimyksenä on säilyttää edustavia näytteitä alkuperäisestä luonnostamme kansalliseksi nähtävyyksiksi ja tieteellisiä tutkimuksia varten; vaalia suomalaisen luonnon- ja kulttuurimaiseman kauneusarvoja ja kansallisia perinteitä; vaikuttaa talouselä-

määme niin, että luonnonvaroja käytetään järjestäen ja kaikkea tarpeetonta hävitystä välttämällä; huolehtia siitä, että myös asutuskeskusten ja tehdasteutujen väestöllä on mahdollisuus nauttia luonnosta terveyden ja ilon lähteenä; opettaa niin nuoria kuin vanhojakin liikkumaan luonnossa siitä turmelematta ja sen rauhaa häiritsemättä; kartuttaa kansamme tietoja Suomen luonnosta sekä edistää kasvi- ja eläinmaailman tuntemusta.

Suomen Luonto 1948

Luonnonsuojelun työkenttä laajenee sitä mukaan kuin inhimillinen kulttuuri ja talouselämä edistyvät. Yhdistyksemme perustamisen aikoina sen ohjelma näytti vielä paljon yksinkertaisemmalta. Puhe epäkäytännöllisistä, intomielisistä haaveilijoista, jotka tuijottavat menneisyyteen näkemättä nykyajan vaatimuksia, on jo kauan sitten joutunut romukoppaan luonnonsuojelun osalta. Luonnonsuojelu kuuluu oleellisesti kulttuurikansan elämäntapaan; ilman sitä se ei pysty hankkimaan jäsenilleen sellaista elinympäristöä kuin omasta olemuksestaan tietoiselle kulttuuri-ihmiselle kuuluu. Tästä huolimatta luonnonsuojelu ei vielä ole saavuttanut maassamme sellaista asemaa kuin sen merkitys vaatisi. Tarvitaan ennen kaikkea jatkuvaa, tehokasta valistustyötä, ennenkuin tähän päästään.

Niilo Söyrinki 1963

Me siis tiedämme, että kaikki korkeampiasteinen elämä maapallolla päättyy muutamien vuosi-

kymmenien kuluessa ekokatastrofiin, jos taloudellinen kasvu, teollistuminen, kaupungistuminen, biosiiden käyttö, energian kulutus, kehitysmaiden köyhtyminen ja väestöräjähdyksen edistyvät nykyisellä vauhdillaan. Toisaalta olemme toki sentään yhä elossa ja tiedämme, että voimme jatkuvastikin säilyä elossa, jos emme lisää luonnontaloutteen kohdistamiemme paineita ja sopeutamme toimintamme oikealla tavalla luonnontalouden asettamiin puitteisiin.

Pekka Nuorteva 1978

Joku on erehtynyt luulemaan, että luonnonsuojeluyhdistyksiä ei enää tarvittaisi, kun kunnallinen ympäristöhallinto lautakuntineen järjestäytyy. Näin ei toki ole. Me olemme edelleen ympäristönsuojelun etujärjestö, huutavan ääni korvessa, tulevaisuuden vahtikoira, asiantuntija, valistaja, kansanliikkeen ydin — miten milloinkin tarvitaan. Edellä kerrottu osoittaa myös, että luonnonsuojelutyö vaatii tekijöiltään kärsivällisyyttä ja pitkäjänteisyyttä, kesken ei saa luovuttaa.

Rauno Ruuhijärvi 1988

Suomen luonnonsuojeluliitto täyttää tänä vuonna 60 vuotta. On mahdotonta kuvitella toista aatetta tai järjestöä, jonka ohjelmajulistukset vuosikymmenien varrelta olisivat säilyneet yhtä tuoreina ja ajankohtaisina. Siltä pohjalta on hyvä jatkaa.

TIMO HELLE

Olemmeko yksi voima?

PUHEENVUORO

edistämään. Liiton toimistosta on lähetetty piiriin ja paikallisyhdistysten toiminnan tunnettavuutta on pyritty viime vuosina suunnitelmallisesti edistämään. Liiton toimistosta on lähetetty piiriin ja paikallisyhdistysten käyttöön norppalogoilla varustettuja kirjokortteja ja kirjepaperia samoin kuin ohjeet Luonnonsuojeluliiton nimen ja logon käytöstä alueellisissa ja paikallisissa tapahtumissa.

Samaan aikaan norppatunnusella tapahtuvan toiminnan tunnetuksi on norppalogoilla varustettuja kirjokortteja ja kirjepaperia samoin kuin ohjeet Luonnonsuojeluliiton nimen ja logon käytöstä alueellisissa ja paikallisissa tapahtumissa.

Tuloksia alkaa näkyä. Viime marraskuussa "Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri" pääsi lehti-uutisiin 10 kertaa, "Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri" kahdeksan kertaa. Edellisessä tapaukses-

sa, entisessä Vaasan läänin luonnonsuojelupiirissä, nimenmuutos on helppottanut piirin yhdistämistä Luonnonsuojeluliittoon.

Satakunnan piirin kuuluminen isompaan organisaatioon piirin tiedottaja on aina erikseen maininnut — mainioin tuloksin. Muista piireistä uutisoitiin Pohjois-Pohjanmaasta kolmasti, Etelä-Savosta kahdesti ja Keski-Suomesta kerran niin, että piirin yhteys Luonnonsuojeluliittoon kävi uutisesta ilmi.

Paikallista luonnonsuojeluyhdistyksistä, joiden yhteydet Luonnonsuojeluliittoon paljastuivat uutisesta, useimmiten eli kahdesti olivat esillä Alavuden Seudun Luonnonsuojeluyhdistys ja Ahtärinjärven luontoystävät — Pohjanmaan piiristä molemmat! Niiden lisäksi vain Akaan, Kotkan ja Mäntsälän yhdistykset esiintyivät kerran uutisissa nimenomaan Luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistyksinä.

Yhteisen norppatunnuksen käytöllä ei tavoitella yksinomaan tunnetavuuden lisäämistä. Lehdenlukijoi-

den kuten kaikkien muidenkin ihmisten tulisi mieltää Suomen luonnonsuojeluliitto, 15 luonnonsuojelupiiriä, yli kaksisataa paikallista luonnonsuojeluyhdistystä ja vielä Luonto-Liitto-kin omine organisaatioineen yhdeksi ja samaksi luonnon etujärjestöksi.

Esiintyminen yhteisen tunnuksen alla ja Luonnonsuojeluliiton jäsenjärjestönä ei vie piiriin eikä paikallisyhdistysten itsenäisyydestä tippakaan. Ne voivat edelleen toimia juuri niin kuin parhaaksi näkevät. Liittymällä nimenomaan Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistykseen yksityinen ihminen voi olla varma siitä, että hän on osallistunut edistämässä luonnonsuojelua. Muistettakoon, että Lapin läänissä on myös luonnonsuojelua vastustava "ympäristönsuojeluyhdistys"!

Toisin kuin esimerkiksi Maailman Luonnon Säätiön (WWF) Suomen Rahaston tai lopettamaan joutuneen Suomen Greenpeacen Luonnonsuojeluliiton toiminta ei ole vain muutama tai korkeintaan muutama kymmenen vaikuttajajaksilön

varassa. Olemme kansalaisjärjestö, jossa jokainen jäsen pääsee demokraattisesti päättämään kaikesta, toiminnan suunnittelusta ja kulloistakin painopisteiden valinnasta alkaen. Massiivisen, organisaatioiltaan monipuolisen kansalaisjärjestön heikkoudet — juuri edellä mainittuihin WWF:ään ja GP:hen verrattuna — muistetaan aina mainita: päätöksenteon hitaus ja kannanottojen terävyyden menettäminen asioiden moninkertaisissa hioimisissa.

Eikö nyt juhluvuonna olisi syytä nostaa esiin kansalaisjärjestötoiminnan saavutukset ja hyvät puolet? Aivan aluksi on tehtävä selväksi, että Luonnonsuojeluliitto ei ole vain jokin toimisto Helsingissä, vaan koko maahan levittäytynyt luonnonsuojelun joukko.

TERHO POUTANEN
Päätoimittaja

LUONNONSUOJELIJA

24. vuosikerta
Nro 1 Tammikuu 1998
ISSN 0788-8708

Aikakauslehtien liiton jäsen

JULKAISIJA

Suomen luonnonsuojeluliitto
Kotkankatu 9, 00510 Helsinki
p. 09-228 081
fax 09-228 08 200

PÄÄTOIMITTAJA

Terho Poutanen
p. 09-228 08 222, poutanen@sl.fi

TOIMITTAJA

Ulla Ahonen
p. 09-228 08 202, ahonen@sl.fi

ILMOITUKSET

Hinnat: Mustavalko 10 mk/palstamm

PAINOPAIKKA

Sanoma Osakeyhtiö, Helsinki
Sanomala, Vantaa 1998

TILAUSHINTA

12 kk 150 mk
Luonnonsuojelijan sisältyä paikallisen luonnonsuojeluyhdistyksen jäsenmaksuun

ILMESTYMINEN

Luonnonsuojelijan ilmestyy vuosittain kymmenenä numerona. Kuhunkin numeroon tarkoitettu aineisto on jätettävä lehden toimitukseen 3 viikkoa ennen ilmestymispäivää.

Seuraavat lehdet ilmestyvät: 16.2., 23.3., 27.4. ja 25.5.

Luonnonsuojeluliitto ja WWF: Metsätalouden alueellisten tavoiteohjelmien aikataulu liian kireä

Kansalaisten osallistuminen metsäsuunnitteluun on jäämässä puutteelliseksi, koska metsätalouden alueellisia tavoiteohjelmia valmistellaan metsäkeskuksissa liian kireällä aikataululla. Asiasta ovat ilmaisseet huolensa sekä Suomen luonnonsuojeluliitto että Maailman Luonnon Säätiön (WWF) Suomen Rahasto.

Timo Nieminen/Luonnonkuvat

Alueelliset tavoiteohjelmat ovat uuden metsälain mukana tuoma suunnittelu- ja toteutusmuoto, joka nyt ensimmäistä kertaa antaa kansalaisille ja kansalaisjärjestöille mahdollisuuden osallistua metsätalouden suunnitteluun aluetasolla. Tavoiteohjelma laaditaan jokaisen metsäkeskuksen alueelle. Ohjelmissa pitää lain mukaan ottaa tasapainoisesti huomioon niin metsien käytön taloudelliset, sosiaaliset kuin ympäristövaikutuksetkin.

Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) antamien ohjeiden mukaan tavoiteohjelmien pitäisi olla valmiita helmikuun 1998 lopussa. Luonnonsuojeluliitto ja WWF esittävät, että MMM antaisi metsäkeskuksille ohjeen, jonka mukaan tavoiteohjelmien valmistumisaikataulu voitaisiin lykkätä vuoden 1998 loppupuolelle.

Alueellisia tavoiteohjelmia on tarkoitus käyttää aineistona parhaallaan tekeillä olevassa Valtioneuvos-

ton metsäpolitiisessa selonteossa. Niitä käytetään pohjana myös vuoden kuluttua valmistuvassa kansallisessa metsäsuunnitelmassa, jonka kaavailtu olevan metsätalouden tehostamiseen pyrkineitä MERA- ja Metsä 2000-ohjelmiäkin merkittävämpi metsäpolitiittinen linjaus.

Useimmat metsäkeskukset ovat aloittaneet ohjelmien laadinnan vasta kesällä 1997. Luonnonsuojeluliiton ja WWF:n tietojen mukaan metsäkeskukset ovat edenneet tavoiteohjelmien teossa epätahdilla, ja varsinkin ympäristöjärjestöjen ja metsien monikäyttötahojen osallistumisessa ohjelmien laadintaan on ollut suuria eroja metsäkeskusten välillä. Jos kansalaisten ja sidosryhmien osallistuminen ohjelmien laadintaan jää pelkästään näennäiseksi, he eivät järjestöjen mielestä myöskään voi sitoutua ohjelmien tavoitteisiin.

Koska metsäkeskuksilla on pitkä perinne metsätalouden taloudellisten vaikutusten seurannassa ja sii-

hen liittyvässä tavoitteenasettelussa, on vaarana, että muut tavoitteet jäävät liian yleisellä tasolla aikataulun kireyden takia.

Esimerkiksi monimuotoisuuden suojeluun liittyvien tavoitteiden asettaminen vaatisi pohjaksi metsien monimuotoisuuden nykytilan pe-

rusteellisen arvioinnin. Tällainen selvitys on tehty esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla, mutta useimpien metsäkeskusten alueilta se puuttuu.

Metsätalouden alueellisissa tavoiteohjelmissa voidaan osoittaa mm. monimuotoisuuden kannalta arvokkaita laajempia kohteita, joiden luonnonarvojen säästämiseksi metsänomistajien on uuden metsätalouden rahoituslain mukaan mahdollista saada julkista rahoitusta

Välimeren alueelle ympäristöohjelma

Ympäristöjärjestöt varautuneen tyytyväisiä

Euroopan unionin maat ja unionin ulkopuoliset Välimeren alueen maat ovat hyväksyneet ensimmäisen kattavan ohjelman Välimeren ympäristön suojelemiseksi. Ympäristöohjelma on osa EU:n ja Välimeren alueen välistä kokonaisvaltaista kumppanuusohjelmaa.

Ympäristöohjelmasta sopivat EU:n ja Välimeren alueen ympäristöministerit marraskuussa Helsingissä. Samassa yhteydessä koolla olivat myös Välimeren alueen ympäristöjärjestöt Luonnonsuojeluliiton ja Euroopan Ympäristötoimiston EEB:n kutsumina.

Järjestöt asettuivat tukemaan ympäristöohjelmaa, joka keskittyy vesiensojeluun, avikoidumisen ehkäisyyn, jäteongelmaan, rannikkojen suojeluun sekä pikaisiin toimiin vakavasti saastuneilla alueilla.

Luonnonsuojeluliiton kansainvälisten asiain sihteerin **Johanna Kojolan** mukaan järjestöt olivat kuitenkin huolissaan siitä, että alueiden välisen yhteistyön suurin motiivi on vapaakauppa.

Järjestöissä pelätään, että Välimeren alueesta tulee Euroopan takapiha, jonne kootaan saastuttava teollisuus, jätteen sekä löyhempi ympäristönsäädäntö. Hallitsemattoman vapaakaupan vaaroista hyvä esimerkki on Nafta, jonka myötä Mek-

siko on päättynyt Pohjois-Amerikan takapihaksi.

Järjestöt vaativat, että alueiden yhteistyössä on painotettava tasapainoisesti sekä taloudellisia, kulttuurisia että sosiaalisia näkökohtia. "Erityisesti Välimeren vapaa-kauppa-alueita suunniteltaessa on arvioitava siihen liittyvät ympäristövaikutukset, ja ympäristövaikutusten arviointi on ulotettava kumppanuusohjelman kaikkiin osiin", järjestöt vaativat.

Lisäksi ympäristöjärjestöt kritisoivat sitä, ettei ympäristöohjelmalle ole varattu korvamerkittävää rahoitusta. Järjestöt muistuttivat myös, että ne haluavat osallistua ympäristöohjelman toteutukseen, seurantaan ja arviointiin. Tähän työhön ne tarvitsevat rahoitusta. Ympäristöohjelma uudistetaan ja arvioidaan ensimmäisen kerran kahden vuoden jälkeen.

Järjestöjen mukaan EU:n olisi tunnistettava oman alueensa toimien vaikutus Välimeren alueeseen. Esimerkiksi EU:n maatalouspoliittiset uudistukset heijastuvat myös Välimeren alueen luontoon ja ympäristöön.

Ympäristöohjelmaa pitäisi myös tehdä tunnetuksi, jotta kansalaiset ja järjestöt osaisivat vaatia todellisia toimia.

Luonnonsuojeluliittokin vetosi UPM-Kymmeneen April-yhteistyöstä

Myös Suomen luonnonsuojeluliitto on vedonnut UPM-Kymmeneen johtoon, että se lykkäisi indonesialaisen April-metsäyhtiön kanssa tehtävää yhteistyösopimusta kunnes perusteelliset ympäristöselvitykset voidaan julkistaa ja niiden nojalla osoittaa, ettei yhteistyö-kumppanin toiminta uhkaa Indonesian metsien monimuotoisuutta eikä uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja. Jo aiemmin UPM-Kymmeneen ovat vedonneet mm. Luonto-Liitto sekä Maan Ystävät.

Indonesia on biodiversiteetikeskus

Luonnonsuojeluliitto muistuttaa, että Indonesia on eräs maailman biodiversiteetikeskuksista. Sen alueella elää monia kotoperäisiä ja sellaisia uhanalaisia lajeja, joihin pyritään kansainvälinen sopimuksin suojelemaan, ja joiden elinympäristöjä trooppisten luonnonmetsien hakkuu vakavasti vahingoittaa.

Liiton mielestä on ilmeistä, että ns. sekundäärimetsät ovat poimintahakkuiden jälkekin säilyttäneet monia luonnonmetsi-

en ominaispiirteitä. Vuoden 1994 IUCN:n uhanalaistietokannan mukaan Indonesiassa on 77 uhanalaista nisäkästä, 123 uhanalaista lintua, 19 uhanalaista matelija ja 69 uhanalaista selkärangasta.

Luonnonsuojeluliitto muistuttaa myös, että sekundäärimetsien hakuille on olemassa vaihtoehto: ruohikoituneiden alueiden metsittäminen talousmetsiksi. Jos hankkeen ympäristövaikutusten arviointi on huolella tehty kuten April-yhtymän edustaja on Luonnonsuojeluliitolle esittänyt, olisi myös tämä vaihtoehto pitänyt huolellisesti tutkia.

Indonesian metsäalasta vielä lähes kolmannes on suojeltua, mutta suojeltu metsäpinta-ala kuitistuu jatkuvasti. Vuosina 1983-1995 Indonesian suojelumetsistä hävisi yli miljoona hehtaaria.

Liiton mukaan on perusteita olettaa, että UPM-Kymmeneen ja April-yhtiön yhteistyösopimus antaa ennakkotapauksena kimmokeen muillekin kansainvälisille paperiteollisuuden yhteistyösopimuksille, jotka edelleen saattaisivat pienentää Indonesian metsäpinta-alaa.

Hallitus päätti palkkatuesta

Alueellista palkkatukea saa tänä vuonna ennätysmäärä piirejä. Yhdeksästä ikiomaa aluetöntekijää ilman olevasta piiristä 60 000 markkaa palkkatukea saavat Etelä-Häme, Etelä-Savo, Keski-Suomi, Kymenlaakso, Pohjanmaa, Pohjois-Karjala ja Satakunta. Pohjanmaan piiriltä viime vuonna säästynyt palkkatuki käytetään Pohjois-Savon tukemiseen. Palkkatuetta projektivastusten varaan jää Kainuun piiri. Luonto-Liitto saa 60 000 markkaa nuorisotoimintarahaan kuten ennenkin.

Hallitus valitsi Varsinais-Suomen piirin alueiteeriksi biologi **Hannu Klemolan**, joka on hoitanut tointa **Anne Raunio**n viransijaisena. Raunio on siirtynyt tutkijaksi Suomen Ympäristökeskukseen.

Etelä-Häme uusi hallitustaan

Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiirin uudeksi puheenjohtajaksi on valittu **Tapio Tiirikainen** Jokioisilta. Hallitukseen uusina valittiin Mauri Lehti sekä Seija Lehtinen Hämeenlinnasta ja Anu Tujunen Jokioisilta. Entisistä hallituksen jäsenistä jatkavat Pekka Lampinen Hämeenlinnasta, Terttu Haapanen Hämeenlinnasta, Erkki Holttinen Lopelta, Tarja Heikkonen Riihimäeltä ja Heikki Järvinen Forssasta. Syksyllä piirissä keskusteltiin myös piirirajon muutoksista. Piiri kuitenkin päätti jatkaa nykyisellä jaolla.

Laajeneeko EU itään ympäristön kustannuksella?

EU on laajenemassa Itä-Eurooppaan. Mikäli Itä-Euroopan maille myönnetään pitkät siirtymäajat saattaa ympäristönorminsa EU-kuntoon, koko EU:n ympäristöpolitiikan kehittäminen saattaa hidastua.

Euroopan komission viime heinäkuussa julkistama Agenda 2000 -ohjelma ja sen ympäristövaikutukset olivat esillä marraskuun lopulla Euroopan ympäristötoimiston EEB:n Agenda 2000 -seminaarissa Brysselissä.

Agenda 2000 -ohjelma käsittää neljä kiinteästi toisiinsa liittyvää kokonaisuutta: EU:n laajenemisen, maatalouspolitiikan uudistamisen, rakennerahastojen uudistamisen sekä EU:n rahoituskysymykset vuosina 2000-2006. EU aloittaa laajenemineuvottelut Viron, Puolan, Tsekin, Unkarin, Slovenian ja Kyproksen kanssa tänä vuonna.

Syyskuussa antamassa tiedotteessaan ympäristökomissaari **Ritt Bjerregaard** vakuuttaa ympäristöasioilla olevan nyt, Agenda 2000 -pöytäkirjan tultua hyväksytyksi, vahvemman aseman EU:ssa, koska "ympäristöasiat voidaan nyt ottaa huomioon yleisesti ottaen kaikilla EU:n poliittikan osa-alueilla". Tämä olisi myös tuoreen Amsterdamin sopimuksen hengen mukaista.

Eurooppalaisia ympäristöjärjestöjä Bjerregaardin lausumat eivät kuitenkaan vakuuta. Järjestöjen mielestä komissiossa ei ole vielä kukaan yksimielisesti, että ellei yhteiskunnallis-taloudellisia toimia raaimita ympäristönäkökohtien mukaan, siitä kärsivät pitkällä aikavälillä paitsi Euroopan luonto ja luonnonvarat, myös talous.

EU-jäsenyyttä havittelevilla mailla tulee olemaan suuria vaikeuksia saattaa ympäristönormistonsa EU-tasolle. Mikäli maille myönnetään pitkää siirtymäkausia saattaa ympäristönorminsa EU-kuntoon, koko EU:n ympäristöpolitiikan kehittäminen on vaarassa hidastua.

DG XI:ssa laajenemisyksikköä vetävän **Timo Mäkelän** mukaan unioniin havittelevilta mailta edellytetään paitsi EU:n ympäristölainsäädännön siirtämistä kansalliseen lainsäädäntöön ja uusien investointien suorittamista EU:n vaatimusten mukaisesti, myös hallinto- ja ympäristöpäätöksenteon muuttamista EU:n mukaiseksi ennen jäsenyyttä (mm. YVA-menettely), tuoteturvallisuuden tarkistamista, teknologian ajankäytön mukautamista ja "puhdistamista" sekä ympäristöinfrastruktuurin (jätehuolto, vesihuolto jne.) uudistamista. Mäkelä kuitenkin myönsi "etteivät ympäristöasiat tule olemaan laajenemineuvotteluissa keskeisellä sijalla", jos eivät sivuseikkakaan.

Maatalouspolitiikka on viherrettävä

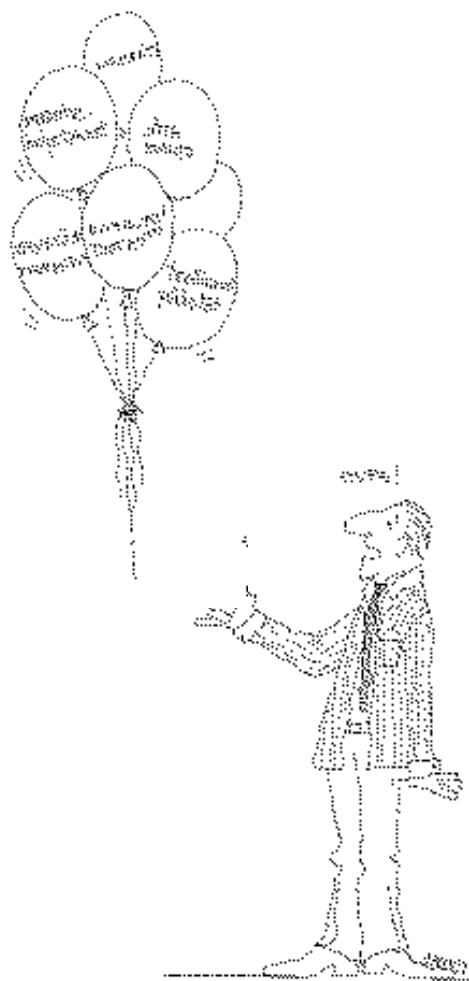
Komissio asettaa uudessa Yhteinen maatalouspolitiikka -ohjelmassaan

(YMP) useita tavoitteita. Maatalouden kilpailukykyä on lisättävä sekä unionin sisällä että ulkopuolella, elintarvikkeiden turvallisuutta ja laatua parannettava, maatalousyhteisöille taattava kohtuullinen elintaso ja maatilojen tulojen vakautumista edistettävä. Lisäksi ympäristönäkökohdat on otettava huomioon, viljelijöille ja heidän perheilleen on luotava vaihtoehtoisia työ- ja tulomahdollisuuksia ja EU:n lainsäädäntöä on yksinkertaistettava.

Komissio ilmoittaa tukevuksaan suunnitelmia, joilla edistettäisiin luomutuotantoa ja työllisyyttä maaseudulla. Perinteistä maataloustukijärjestelmää, joka nykyisellään nielee lähes puolet unionin budjetista ja synnyttää huomattavia viljelijäämiä, tulisi ympäristöjärjestöjen mielestä selkeästi kehittää siten, että ympäristökriteerit saisivat painavamman roolin koko unionin tukijärjestelmässä.

EEB on asettanut maatalouskysymykset ykkösjalalle vuoden 1998 toimintasuunnitelmassaan. Yhteinen maatalouspolitiikka ei EEB:n mukaan riittävästi suojele luonnon monimuotoisuutta eikä edistä luonnonmukaista viljelystä ja työllisyyttä maaseudulla.

JOHANNA KOJOLA
Kansainvälisten asiain sihteeri

Näennäistä kasvihuonekaasujen vähentämistä Kiotosa

Kioston ilmastokokouksessa joulukuussa sovittiin, että kasvihuonekaasupäästöjä vähennettäisiin viisi prosenttia vuoden 1990 tasosta. Tavoite on näennäinen sekä kaukana ilmastotutkijoiden suosituksista. Varmaa ei edes ole, että valtiot vahvistavat sopimuksen. Esimerkiksi Yhdysvallat on asettanut ehdoksi, että myös kehitysmaiden on osallistuttava vähennystalkoisiin.

Kiotosa joulukuussa pidetyn YK:n ilmastokokouksen sopimuksen odotetuista sisällytyksistä ovat määrälliset kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteet eri osapuolille. Tavoitteet koskevat 38 teollisuusmaata ja niiden kohteena ovat merkittävimmät kasvihuonekaasut. Hiilidioksidin, metaanin ja typpioksiduulin päästöjä vähennetään vuoden 1990 päästötasoon ja ns. F-kaasujen osalta vertailuvuodeksi voidaan ottaa 1995.

Suurin vähennystavoite on kahdeksan prosenttia ja se koskee EU:ta, Sveitsiä sekä eräitä Itä-Euroopan

maita. Poliittisesti merkittäviä ovat Yhdysvaltojen seitsemän prosentin vähennystavoite sekä isäntämaa Japanin sekä Kanadan kuuden prosentin vähennystavoitteet. Päästöjä vähennetään vuosittain. Päästöjä vähennetään vuosittain. Päästöjä vähennetään vuosittain.

Venäjä pääsee myymään kiintiöitä

Venäjän tavoitteeksi asetettiin nolla prosenttia, joten sille jäi hyvät mahdollisuudet myydä "kuumaa ilmaa" eli talouden romahtamisesta syntyneitä "päästöväjätettä". Kiotosa näet tehtiin mahdolliseksi se, että valtiot voivat käydä kauppaa päästökiintiöillä. Venäjän hiilidioksidipäästöt ovat pienentyneet kolmanneksen

vuodesta 1990, ja erityisesti Yhdysvallat on kiinnostunut ostamaan näitä jo toteutuneita vähennyksiä.

Kioston tulos kaukana IPCC:n suosituksista

Kioston sopimuksen kokonaisvähennystavoitteeksi on arvioitu 5,2 prosenttia. Se jää varsin kauas EU:n ja pienten saarivaltioiden ennen Kiotoa ehdottamista kunnianhimoisista tavoitteista, puhumattakaan Kansainvälisen ilmastotutkijoiden paneelin IPCC:n suosituksista, joiden mukaan ilmaston lämpenemisen pysäytys edellyttäisi hiilidioksidipäästöjen leikkaamista välittömästi 50-70 prosenttia ja myöhemmin lisää sekä merkittäviä vähennyksiä myös muiden kasvihuonekaasujen päästöihin.

Teollisuusmaiden hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet 4,6 prosenttia vuosina 1990-95, lähinnä Itä-Euroopan maiden taloudellisen romahtuksen vuoksi. Nykytilanteeseen verrattuna taloudellisen romahtamisen vuoksi. Nykytilanteeseen verrattuna taloudellisen romahtamisen vuoksi. Nykytilanteeseen verrattuna taloudellisen romahtamisen vuoksi.

mutta niiden pelisääntöistä sopiminen on lykätty seuraavaan ilmastokokoukseen.

Päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi voidaan hyödyntää hiiltä sitovia nieluja. Aluksi otetaan huomioon vain metsän istuttamisesta ja hävittämisestä aiheutuvat nielumuutokset. Huomion kohteena on metsien muodostama hiilivarasto, ja tämän lähestymistavan kehittämisessä Suomen valtuuskunnan metsäsiiantuntijoilla oli merkittävä rooli. Sopimusteksti on hieman tulkinnanvarainen, mutta metsien luontaisen kasvun ja hakkuiden vaikutukset nieluun näyttäisivät tässä vaiheessa jäävän tarkastelun ulkopuolelle.

Kioston sopimus on allekirjoitettavana 16. maaliskuuta lähtien. Varapresidentti **Al Gore** on ilmoittanut, että Yhdysvallat ei ratifioi sopimusta, elleivät keskeiset kehitysmaat tule "merkittävällä tavalla" mukaan sopimukseen.

Teollisuusmaille porsaanreikiä

Ilmastonmuutoksen torjumisen kannalta Kioston sopimuksesta ei ole paljoakaan hyötystä. Lukuisat porsaanreikat (esim. päästökauppa ja yhteistoteutus) antavat teollisuusmaille mahdollisuuden olla vähentämättä omia päästöjään. Yhteistoteutus-

sella tarkoitetaan sitä, että teollisuusmaat voivat laskea edukseen entisissä sosialistivaltioissa rahoittamansa päästövähennykset. Lisäksi jos länsimaat eivät saavuta omia vähennystavoitteitaan, ne selviytyvät maksamalla sakkoa kassaan, jolla kehitetään kehitysmaiden teknologiaa. Niinpä ilmastonmuutoksen torjumisen kannalta välttämättömien rakenteellisten muutosten käynnistäminen lykkääntyy hamaan tulevaisuuteen.

JARMO VEHMAS
JYRKI LUUKKANEN

Kirjoittajat osallistuivat Kioston ilmastokokoukseen 1.-11.12.1997. He ovat toimineet Suomen luonnonsuojeluliiton edustajina ympäristöministeriön asettamassa ilmastotutkimuskomissiossa.

Hyödyllisiä Internet-osoitteita:

- YK:n ilmastomuutoksen puitesopimuksen kotisivu: <http://www.unfccc.de/>
- Kioston COP3-osapuolikokouksen kotisivu (mm. Kioston sopimuksen teksti): <http://www.cop3.de/>
- Earth Negotiations Bulletin (päivittävät selostukset neuvottelujen etenemisestä): <http://www.iisd.ca/linkages/climate/kyoto/index.html>
- Climate Action Network, tiedotuslehti eco: <http://www.econet.apc.org/climate/Eco.html>

Yli 60 vuotta sitten eli ENNEN LUONNONSUOJELUYHDISTYSTÄ

Suomen luonnonsuojeluliitto täyttää tänä vuonna 60 vuotta. Sen kunniaksi aloitamme juttusarjan, jossa kurkistetaan menneisiin vuosiin. Tässä ensimmäisessä jaksossa sukellaan yli 60 vuoden taakse eli aikaan ennen liiton edeltäjän Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen perustamista.

Helsingin yliopiston kasvitieteen professori **Kaarlo Linkola** valotti Säätytalossa toukokuun 27. päivän iltana vuonna 1938 pitämässään esitelmässä mielenkiintoisella tavalla historiaamme: "Ajatus erityisen luonnonsuojeluyhdistyksen perustamisesta maamme lienee ensi kerran lausuttu 33 vuotta siten. Vuonna 1905 näet professori **Johan Axel Palmén** piti Suomen Maantieteellisen Seuran vuosikokouksessa esitelmän luonnonsuojelusta, kiinnittäen huomiota varsinkin sellaiseen luonnon varjelmiseen, jonka tulisi ulottua laajalle yleisön keskuuteen. Tällaisen luonnonsuojelun toteuttamiseksi tuli Palménin mielestä ryhtyä valmistaviin toimiin Maantieteellisen Seuran piirissä. Mutta kun työ varmasti pian kävisi Seuralle ylivoimaiseksi, olisi soveliainta, että asian edelleen kehittämisen ja asiasta huolehtimisen ennen pitkää ottaisivat tehtäväkseen asianharrastajat, jotka muodostaisivat erityisen yhdistyksen maamme luonnon suojelemiseksi."

Tarkasti ottaen J.A. Palmén, maailmankuulu lintutieteilijämme, sanoi: "Det förefaller... mest överensstämma med traditionerna hos oss, om ett dylikt arbete kunde omhändertagas af en grupp sakligt intresserade, som för ändamålet sammansluta sig till en egen förening för naturskydd."

Luonnonsuojelua tieteellisissä seuroissa

Kaarlo Linkola jatkoi: "Professori Palménin ajatus saavutti Maantieteellisen Seuran pöytäkirjojen mukaan kannatusta ja sitä päätettiin ke-

hittää edelleen. Käytännöllisiin toimenpiteisiin ei kuitenkaan päästy. Ilmeisesti tämä johtui pääasiassa siitä, että uuden yhdistyksen työ olisi ainakin pitkäksi aikaa joutunut etupäässä samojen henkilöiden hartioidelle, joiden varassa eräiden tärkeimpien tieteellisten seurojemme johto oli ja joiden vapaat harrastusvoimat olivat täten täysin käytännössä."

"Luonnonsuojeluyhdistyksen puutetta korvattiin sillä, että luonnon suojelemisen aatteellinen ja käytännöllinen harrastaminen omaksuttiin entistä läheisemmäksi Fauna et Flora -seurassa, jonka puheenjohtaja Palmén oli. Tämän seuran keskuudessa onkin enemmän kuin muiden tehty merkittävää työtä luonnonsuojelun hyväksi maassamme."

Kaarlo Linkola toi esitelmässään esiin myös muut luonnonsuojeluyhdistykset: "Muita luonnonsuojelua harrastaneita seuroja ovat, kuten tunnettua, etenkin Suomen Maantieteellinen Seura, Vanamo ja Suomen Metsätieteellinen Seura."

Myöhemmin **Uuno Saalas**, maanviljelys- ja metsäeläintieteen professori, on kertonut, kuinka luonnonsuojeluyhdistystä aikanaan puuhattiin: "Jo verraten aikaisin oli eri tahoilla ollut esillä kysymys tällaisen yhdistyksen tarpeellisuudesta. Niinpä oli mm. Societas pro Fauna et Flora Fennicassa 13.12.1921 asetettu toimikuntakin asiaa valmistelemaan. Mutta yrityksestä ei silloin vielä tullut mitään."

Vanamo-seuran historiikin kirjoittaja **Uuno Saalas** tuntee Vanamossa käydyin keskustelun: "10.10.1925 piti lehtori **Hannes Salvaara** Vanamon kokouksessa matkahavaintoihinsa nojautuen esitelmän luonnonsuojeluyhdistyksen Keski-

Euroopassa ja sanoi tällöin pitävänä välttämättömänä, 'että Suomeenkin perustetaan luonnonsuojeluharrastajien yhtymä, luonnonsuojeluliitto, ja että se alun pitäen luodaan mahdollisimman leveälle pohjalle; siihen olisi saatava jäseniä kaikista yhteiskuntakerroksista eikä rajoitettava vain luonnontieteilijäin, metsänhoitajain yms. ammattimiesten ahtaaseen piiriin'."

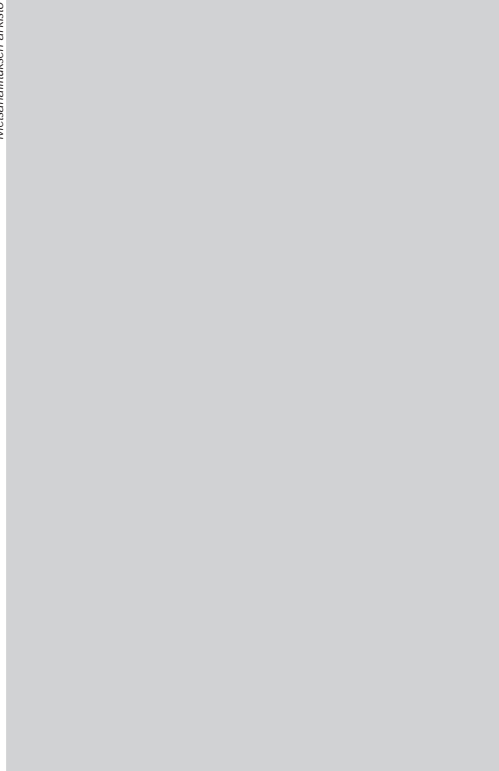
Aktiivisimmin luonnonsuojeluyhdistyksen perustamista vuosien ja vuosikymmenten mittaan ajaneen henkilön Kaarlo Linkola nosti esiin esitelmässään 60 vuotta sitten: "Niiden kolmen vuosikymmenen aikana, jotka ovat vierähtäneet Palménin monipuolisesti valaisevasta ja herättävästä esitelmästä, on kysymys luonnonsuojeluyhdistyksen aikaansaamisesta monta kertaa sukeltanut esille. Se, joka sitä useimmin on muistanut ja useita kertoja painetusakin sanassa sen tärkeydestä huomauttanut, on maisteri Rolf Palmgren, meidän innokkain ja ansioitunein luonnonsuojelumiehemme..."

Miksi perustaminen viivästy?

Kaarlo Linkola tunsu erittäin läheisesti ne syyt, jotka alibet estäneet luonnonsuojeluyhdistyksen synnyin: "Yhdistyksen syntymistä on viivästyttänyt ensi sijassa sama pääsyy, mikä sen synnyin lykkäsi hämäämään tulevaisuuteen 33 vuotta sitten: useimpien asiaa eniten harrastavien henkilöiden kiinnittymisen toisten luonnontieteilijöiden tai muiden erikoisurojen vilkkaaseen toimintaan."

Mutta oli toinenkin syy: "Kymmenen viime vuoden aikana on

Metsähallituksen arkisto

Suomen ensimmäinen kansallispuisto — Pallas-Ounastunturi — Reino Kalliolan kuvaamana vuonna 1943.

luonnon- ja kansallispuistojen asia ollut niin etualalla ja olisi vaatinut luonnonsuojeluyhdistykseltä siksi kireää taisteluasennetta erinäisiä määrääviä piirejä vastaan, että on pidetty viisaimpana odottaa, kunnes kireyden aihe on poissa."

"Nyt se on onnellisesti poissa", Kaarlo Linkola riemuitsi runsaat kolme kuukautta sen jälkeen kun laki ja asetus eräistä valtionmaiden luonnonsuojelualueista oli 18.2.1938 annettu.

TERHO POUTANEN

Luonnonsuojelun merkkipaaluja:

ULKOMAILLA:

- 1836: Ensimmäinen luonnonsuojelualue perustetaan Saksassa.
- 1872: Yellowstonen kansallispuisto, maailman ensimmäinen lajissaan, perustetaan Yhdysvalloissa.
- 1904: Kasvitieteilijä, professori Hugo Conwentzin teos "Luonnonmuistomerkkien vaaranalainen asema ja ehdotuksia niiden säilyttämiseksi" ilmestyy Saksassa.
- 1906: Preussin valtio perustaa luonnonsuojeluviraston, jonka johtajaksi tulee Hugo Conwentz.
- 1906: Tanskaan perustetaan luonnonsuojeluvaiokunta.
- 1907: Berliinin yliopiston professoreita kehoitetaan korostamaan luonnonmuistomerkkien tieteellistä ja esteettistä arvoa. — Hugo Conwentzin luonnonsuojelujohjelmaa toteutetaan niin perusteellisesti, että armeijan osastot velvoitetaan ilmoittamaan tapaamistaan arvokkaista luonnonmuistomerkeistä.
- 1909: Ruotsiin perustetaan maan ensimmäiset kansallispuistot: Abisko, Sarek, Peljekaise ja Stora Sjöfallet.
- 1935: Virossa säädetään luonnonsuojelulaki.

SUOMESSA:

- 1803: Keisari Aleksanteri I määrää Punkaharjun suojeltavaksi puunkaadoilta ja kaskeamiselta. Punkaharjasta muodostetaan kruununpuisto 1843, mutta luonnonsuojelualueena se rauhoitetaan vasta 1990. — Kartariina II oli käynnistänyt 1772 matkailijavirran Imatralle, josta 1842 muodostetaan kruununpuisto.
- 1821: Societas pro Fauna et Flora Fennica perustetaan. Yhdistys on maamme vanhin tieteellinen seura.
- 1880: Tutkimusmatkailija Adolf Erik Nordenskiöldin "Ehdotus valtionpuistojen perustamiseksi pohjoismaihin" julkaistaan suomeksi ja ruotsiksi lehdessä, jolla kerätään Suomessa ja Ruotsissa varoja Pietari Brahen patsaan pystyttämiseksi Turkuun.
- 1887: Suomen Maantieteellinen Yhdistys perustetaan. Suomen Maantieteellinen Seura syntyy seuraavana vuonna. Yhdistykset yhdistyvät 1921 Suomen Maantieteelliseksi Seuraksi.
- 1891: Kasvimaantieteilijä Ragnar Hult esitelmöi Suomen Maantieteellisessä Yhdistyksessä kansallispuistojen merkityksestä.
- 1891: Turun Suomalaisen lyseoon perustetaan Linnaea-kerho. — Samalla vuosikymmenellä luonnontie-

teellisiä kerhoja toimii monissa lyseoissa: Esikko Oulussa, Kielo Vaasassa, Vuokko Tampereella, Amici Naturae Sortavalassa ja Papilio Helsingissä. Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun perustetaan Amici Naturae 1895.

1896: Vanamo, suomenkielisen luonnontieteen ystävien yhdistys perustetaan. Yhdistys ottaa 1921 nimekseen Suomalainen eläin- ja kasvitieteellinen seura Vanamo. Nykyisin se on Suomen biologian seura Vanamo.

1897: K.M. Levander alkaa julkaista Luonnon ystävä -aikakauslehteä. Vanamo-seura ottaa lehden haltuunsa 1900. Nykyisin lehti on nimeltään Luonnon Tutkija.

1897: Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys perustetaan.

1898: Kasvitieteilijä J.P. Norrlin julkaisee kolme kirjoitusta harvinaisten lajien suojelusta ja pienten rauhoitusalueiden perustamisesta yksityismaille.

1905: Professori J.A. Palmén pitää Suomen Maantieteellisen Seuran vuosikokouksessa esitelmän Hugo Conwentzin luonnonsuojelujohelmasta ja sen soveltamisesta Suomeen.

1907: Senaatin suojajetsätoimikunta asetetaan. Komitea tulee esittämään Pallastunturia, Pyhäntunturia ja Oulangan seutua kansallispuistoiksi. — Senaatti päättää lunastaa Kolin ydinalueet. Kansallispuisto Kolille muodostetaan vasta 1991.

1909: Suomen Metsätieteellinen Seura perustetaan.

1916: Oulun läänin kuvernööri määrää Enontekiön Mallatunturin rauhoitettavaksi. Mallasta tulee Suomen ensimmäinen virallinen luonnonsuojeluala.

1921: Rolf Palmgrenin "Luonnonsuojelu ja kulttuuri I" ilmestyy. Teoksen II-osa ilmestyy seuraavana vuonna.

1923: Luonnonsuojelulaki annetaan 23.2. ja tulee voimaan 1.7.

1924: Ensimmäisenä luonnonsuojeluviranomaisena, valtion luonnonsuojeluvälvojana, aloittaa maisteri Rolf Palmgren, Korkeasaaren eläintarhan johtaja.

1928: Eduskunta hyväksyy lain, jolla perustetaan 11 luonnonsuojelualuetta, 7 kansallispuistoa ja 4 kansallispuistoa. Presidentti ei sitä vahvista, koska kahdella alueella isojakko on suorittamatta ja valtion omistusoikeus siten epäselvä. Laki raukeaa.

Luonnonsuojeluliiton 60 Juhlavuoden pääteemoja lähiluonto

Luonnonsuojeluliitto viettää 60-vuotisjuhlavuottaan. Pääjuhla ja juhla liittokokous pidetään toukokuussa Helsingissä, mutta juhlavuosi näkyy koko vuoden toiminnassa ympäri maata. Liiton toimintasuunnitelmassa luvataan tarttua moniin teemoihin, joista pääprojekteja ovat Lähiluonto sekä Vastuullinen kulutus. Tänä vuonna käynnistetään myös kansalliset vesistöjen kunnostustalkoot.

Metsien suojelu on liiton toiminnassa yhä vahva asema. Liiton metsäpolitiikan painopiste siirretään nyt eteläiseen Suomeen. Tavoitteena on lisätä eteläisen Suomen lakisäateisiä metsiensuojeluleuita sekä vaalia monimuotoisuutta talousmetsissä. Tähän pyritään edistämällä uusien suojeluleuiden perustamista sekä lisäämällä ennallistamisalueiden määrää. Myös alue-ekologista suunnittelua ja metsien sertifiointia kehitetään. Keskeisinä tavoitteina on mm. turvata Naturen ja muiden suojeluhelmien ulkopuolelle jääneet arvokkaat kohteet.

Liiton tavoitteena on saada aikaan kattava esitys Suomen Natura-kohteiksi, joilla taataan suotuisa suojelutase luonto- ja lintudirektiivien edellyttämille lajeille ja elinympäristöille. Asiaan vaikutetaan sekä Suomessa että EU:n komissioikäsielä.

Myös soidensuojelua pidetään pinnalla. Liitto pyrkii nostamaan keskustelua turvetuotannon ympäristövaikutuksista sekä puuttamaan soidensuojelun puutteisiin. Erityisesti rehevien soiden huono suojelutase sekä ojitettujen soiden ennallistaminen vaativat seuranta.

Vihreää vyöhykettä edistetään

Liitto lupaa edistää Suomen ja Venäjän rajaseuduille suunnitellun, Jäämereltä Suomenlahteen asti ulottuvan suojeluleu-verkon — Vihreän Vyöhykkeen — aikaansaamista. Liitolla ja Suomen WWF:llä on yhteinen projektityöntekijä, joka välittää tietoa ja koordinoi metsäinventointeja Venäjän ja Suomen järjestöjen sekä viranomaisten välillä. Suomen puolella ollaan mukana määrittelemässä Vihreän Vyöhykkeeseen sisällytettäviä kohteita.

Uhanalaisista pidetään huolta

Uhanalaisia lajeja suojellaan yhteistyössä muiden järjestöjen ja viranomaisten kanssa. Liitto seuraa ja ottaa tarvittaessa kantaa uhanalaisten lajien uuteen luokitteeseen ja listaukseen, jonka on määrä valmistua vuonna 1999.

Liiton tavoitteena on saattaa suurpetokannat suotuisan suojelun tasolle. Päämääränä on luoda yhteiskunnallinen ilmapiiri, jossa suurperudet hyväksytään osaksi suomalaista luontoa. Suurpetojen suojelusta pidetään seminaari. Liitto on myös mukana järjestämässä susiaitaitaloita.

Saimaanorpan suojelussa keskitytään valistustyöhön. Lisäksi voidaan hankkia liitolle pienekkoja norppa-alueita. Kotkien suojeluprojekti jatkuu perinteiseen tapaan. Suomen Luonnon liitteenä julkaistaan keväällä kotkaesite. Muuttohaukan suojelusta tehdään yhteistyötä Metsähallituksen asiantuntijoiden ja tutkijoiden kanssa. Haukkojen pesinnän ongelmia selvitetään. Pesimäympäristön tilaa kartoitetaan myös muuttohaukan entisellä levinneisyysalueella Etelä-Suomessa.

Kotijärvi kuntoon!

Juhlavuonna liitto käynnistää valtakunnalliset vesistöjen kunnostustalkoot. Eräät paikalliset luonnonsuojeluyhdistykset ovat jo menestyksekkäästi parantaneet lähijärviensä tilaa "Kotijärvi kuntoon"-kampanjoin. Eri järjestöjen yhteisin talkoin voidaan esimerkiksi kalastaa järvestä pois särkikalajoja sekä niittää vesikasveja.

Entistä enemmän aiotaan panostaa Itämeren ja sisävesien ravinnekuormituksen vähentämiseen. Niin teollisuuden, yhdyskuntien, kalankasvatuksen, maatalouden, turvetuotannon kuin loma-asutuksenkin päästöjen vähentämiseksi vaikutetaan. Liitto lupaa puuttua aktiivisesti leväongelmiin sekä merialueilla että sisävesillä.

Uhanalaisten kalojen kuten lohi-, siika- ja taimenkantojen suojelutyötä laajennetaan lisääntymisalueiden ennallistamiseen ja koko vesiluonnon suojeluun. Liitto ajaa edelleen säätelyä uhanalaisten lajien pyydystämiseksi. Tavoitteena on, että voimavaroja siirrettäisiin istutuksista luonnonkantojen elvyttämiseen.

Kalahallinnon uudelleen järjestämistä ja koko vesiluonnon suojelua edistetään mm. kehittämällä yhteistyötä kalastusjärjestöjen kanssa.

Liitto jatkaa työtään Vuotoksen tekoalashankkeen estämiseksi ja alueen arvokaiden luontokohteiden suojelemiseksi. Perinteiseen tapaan liitto on mukana järjestämässä Vuotos-soutua sekä tukee paikallista toimintaa altaan vastustamiseksi.

Jätteiden syntyä ehkäistään

Liiton jätteiden syntyä ehkäisy-projektin tavoitteena on syventää keskustelua tekijöistä, jotka estävät tai auttavat jätteiden syntyä ehkäisystä ja luonnonvarojen kestävää käyttöä. Mukaan pyritään saamaan myös elinkeinoelämän ja kaupan järjestöjä. Projektissa pyritään mm. vaikuttamaan eri tahoihin vähäjätteisten palvelujen tarjonnan lisäämiseksi.

Ympäristökeskusteluun tuodaan uusi elinkaarianalyysiä täydentävä MIPS-käsite (material intensity per service unit = materiaalin käyttö hyöty-yksikköä kohden). Sen avulla voidaan vertailla tavaroita ja palveluita sen mukaan, kuinka paljon niihin on kulunut luonnonvaroja.

Kansalaisjärjestöjen Kierrätysliikkeen kanssa jatketaan yhteistyötä. Kansalaisia neuvotaan, sekä lisäksi tehdään esityksiä kunnille ja yrityksille jätteiden syntyä ehkäisyn parantamiseksi.

Kulutus vastuulliseksi!

Vastuullinen kulutus -projektissa muodostetaan tutkimustietoon perustuva liiton näkemys kestävän kehityksen rajoista. Tähän näkemukseen pohjataan jatkotoiminta sekä kannanotot. Valmistelun ja keskustelujen tuloksista tehdään julkaisu.

Liitto osallistuu Suomen Kestävän Kehityksen toimikunnan työhön, vaikuttaa päättäjiin, laatii kannanottoja, tiedottaa ja kouluttaa. Ympäristöverotuksen käyttöön-ottoon patistellaan. Maataloudessa edistetään lomu- ja lähiuontoa.

Paikallista toimintaa tuetaan esimerkiksi paikallisagendakoulutuksella sekä valmistamalla materiaali- ja toimintaideapaketit kestävästä energia- ja materiaaliloudesta. Lisäksi järjestetään alan neuvokursseja.

Kestävä Suomi hahmottuu messuilla

Vastuullinen kulutus -projektin kohokohta on laajat Kestävä Suomi 98 -messut. Niillä edistetään keskustelua kestävästä materiaaliloudesta ja jätteiden syntyä ehkäisystä — samaan tapaan kuin Kierrätysmessujen avulla tehtiin Kierätystä tutuksi.

Messuilla esitellään käytännön esimerkein yhteiskuntaa, jossa energian ja luonnonvarojen kulutus ovat kestävällä tasolla, saastuminen ei ylitä luonnon kantokykyä ja luonnon monimuotoisuus on turvattu. Messuseminaareja järjestetään muun muassa ympäristöveroista, paikallisesta kestävästä kehityksestä sekä luomuviljelyn hyödyistä. Erityisesti tarkastellaan, miten energiaa ja luonnonvaroja vähän kuluttava yhteiskunta voi työllistää sekä vaikuttaa hyvinvointitason ja laatuun.

Kestävä Suomi 98 -messut pidetään Hyvinkään Wanhalla Villatehtaalla 26.–29. maaliskuuta yhdessä Riihimäen Messujen sekä Kierrätysliikkeen jäsenjärjestöjen kanssa.

Ekosähkömerkki tulee tänä vuonna

Luonnonsuojeluliitolla on asiantuntijojen koostuva energianeuvosto. Neuvosto suunnittelee liiton energiatointia sekä ottaa kantaa ajankohtaisiin energiakysymyksiin. Asiantuntijat ovat käytettävissä myös erilaisiin kuulemis- ja keskustelutilaisuuksiin mahdollisuusasiensa mukaan.

Tänä vuonna otetaan käyttöön liiton oma ekomerkki sähkölle ja lämmölle viime vuonna laadittujen kriteerien pohjalta. Mallina on hyödynnetty Ruotsin luonnonsuojeluliiton vastaavaa merkkiä. Ekosähkön kriteerit — eli mikä energia kelpuutetaan ekosähköksi — julkaistaan tammikuussa.

Lähiluontoa vaalitaan

Lähiluontoprojektilla vaalitaan luonnon monimuotoisuutta taajamien ja kaupunkien lähiluonnossa vaikuttamalla maankäytön ja rakentamisen suunnitteluun. Myös taajamien metsien, viheralueiden, vesien ja pihojen käsittelyä halutaan luonnonmukaisempaa. Hoidon suunnittelunkin halutaan vaikuttaa niin, että luonnonmukaisuus ja hallittu hoitamattomuus voitaisiin salliä sopivissa kohdin.

Lähiluontoprojektilla halutaan edistää myös luonnonsuojeluyhdistysten ja kansalaisten osallistumista lähinympäristönsä suunnitteluun.

Luonnon- ja ympäristönsuojelulle myönteisten asenteiden viriämistä tuetaan kannustamalla ja opastamalla ihmisiä nauttimaan myös lähellä olevan luonnon rikkaudesta. Kulttuuriperinnettä vaalitaan.

Vuoden aikana valmistellaan liiton Lähiluonto-ohjelma. Siinä kuvataan lähiluonnon nykytilaa sekä esitetään toimenpiteitä "riittävän" lähiluonnon vaalimiseksi. Ohjelma esitetään syksyn liittovaltuuston hyväksyttäväksi.

Kenttää tuetaan tuottamalla materiaalia, kokoamalla esimerkkejä ja esittämällä toimintaideoita. Juhlavuoden kunniaksi julkaistaan kaupungin lähiluonnosta elinympäristöittäin kertova kirja. Maaliskuussa julkaistaan opaskirjanen lähinympäristön ja pihapiirin luonnosta sekä niiden kohteista. Lähiluonnosta on myös valmisteilla näytteitä.

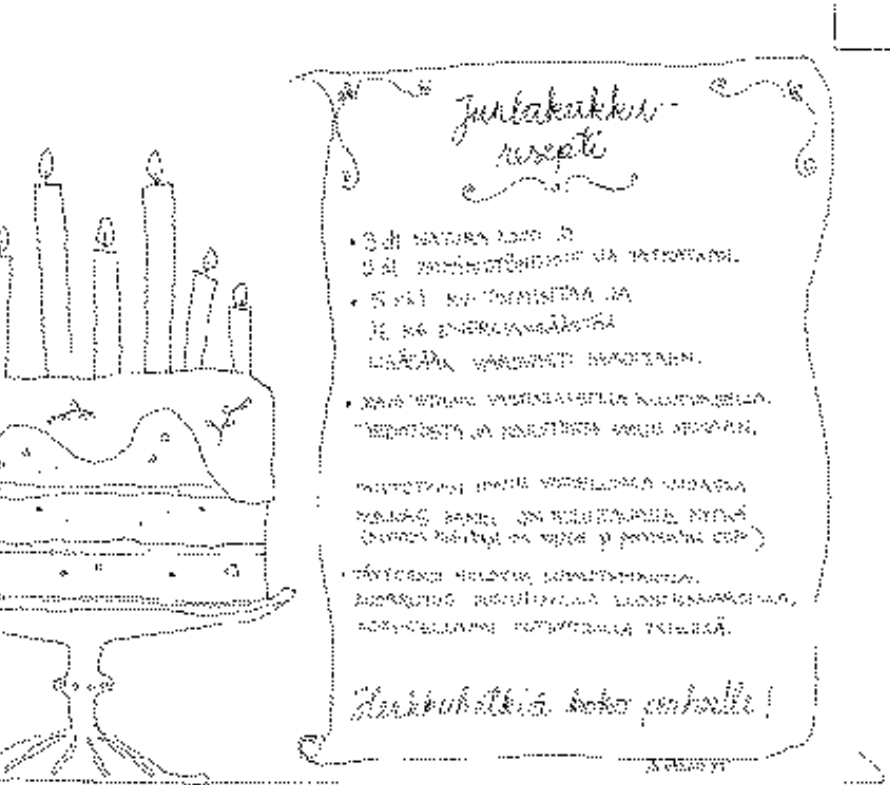
Kestävä Suomi -messuilla järjestetään kaksi lähiluonto-seminaria muun muassa yhteistyössä Viherympäristöliiton kanssa. Joulukuussa järjestetään päätöseminääri. Lähiluonto-ohjelmaa on luvassa myös liittokokouksessa sekä liiton 60-vuotisjuhliissa.

Asiantuntijat hyötykäyttöön

Liitto tehostaa valmiuttaan reagoida loma-aloitteisesti ennakoimattomiin ympäristökysymyksiin. Tämä edellyttää

60. vuosi käynnistyy! Lähiluonto ja vastuullinen kulutus

riittävän laajaa ja monipuolista asiantuntijaverkostoa.

Liitto laajentaa asiantuntijaverkkoaan lausunnoissa, kannanotoissa ja toimikuntatyössä. Liittöhallituksen jäsenet, alueesihteerit ja liiton piirissä toimivat luonnon- ja ympäristösuojelun eri lohkojen asiantuntijat osallistuvat lausuntojen ja kannanottojen laadintaan entistä tiiviimmin.

Vaikuttajille suunnattuja retkeilyjä ja tilaisuuksia järjestetään juhluvuoden merkeissä.

Liitto kehittää ja tukee ympäristösuojelua edistäviä työllistämishankkeita paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla yhteistyössä ympäristökeskusten ja työvoimapiirien kanssa.

Tulevaisuutta pohditaan

Juhlavuosi käynnistyy tulevaisuusseminaarilla, jossa arvioidaan liiton toiminta-ajatusta ja pitkän tähtäimen päämääriä. Lisäksi käynnistetään sanallisen vision hahmottaminen liiton tulevaisuudesta. Suunnitelmat vahvistetaan liittokokouksessa toukokuussa.

Liiton painoarvoa julkisessa keskustelussa ja päätöksenteossa lisätään kasvattamalla henkilö- ja kannatusjäsenmääriä. Alueiden kehittämistä jatketaan tavoitteena piirien välisen yhteistyön lisääminen ja uusien aluekeskusten perustaminen.

Tänä vuonna Luonnonsuojeluliiton 15 maakunnallisesta piiristä seitsemän saa alueellista palkkatukea. Lisäksi liitolla on kuusi vakituista alueesihteeriä.

Liitto jakaa piireille ja yhdistyksille myös projektivastuusia. Ne suunnataan hankkeisiin, jotka liittyvät valtakunnallisiin teemoihin tai alueen kiireellisimpiin suojelu-, valistus- tai tiedotushankkeisiin.

Liitto innostaa piirejä ja paikallisyhdistyksiä osallistumaan juhluvuoden teemoihin. Näistä alueellisen ja paikallisen työn kannalta tärkeimpiä ovat Lähiluonto- ja Vastuullinen kulutus -projektit. Tavoitteena on, että jokainen piiri ja mahdollisimman moni yhdistys nimeäisi vähintään yhden juhluvuoden tapahtuman.

Juhlavuonna kampanjoidaan uusia jäseniä jäsenten haastekampanjalla, joka on jo käynnissä: osallistumiskuponki ja -ohjeet löytyvät sivulta 10. Juhlavuonna järjestetään myös arpajaiset.

Ympäristö-ekologiaopetus vakiinnutetaan osaksi piirien ja yhdistysten toimintaa. Tavoitteena on, että kymmenen opintokerhoa käynnistää toimintansa.

Piirien koulutusvastaaville ja alue- ja piiri sihteereille järjestetään koulutusta luonnonsuojelu- ja metsälaeista, ekoenergiasta sekä kestävästä materiaali- ja energiatalouden tavoitteista ja keinoista.

Luonnonharrastus on yhä kunniasa

Liitto järjestää luonnonharrastusviikkoa, -viikonloppuja ja -retkiä, joilla kuka tahansa halukas voi lisätä luonnontuntemustaan ja kokea luontoelämyksiä. Juhlavuoden kunniaksi retkiä järjestetään enemmän kuin edellisvuosina. Helmikuun Luonnonsuojelijan välis-

sä ilmestyy retkistä kertova Luonnonharrastusliite.

Myös piirit ja yhdistykset järjestävät retkiä ja tapahtumia paikkakunnillaan juhluvuoden kunniaksi. Lähiluonto-projektiin liittyviä lähiluontoretkeä järjestetään kymmenkunta vuoden aikana eri paikkakunnilla. Helsingissä ja Oulussa pidetään Löydä luonto läheltä -viikonloppukurssit.

EU:n ympäristöpolitiikka ja Itämeri keskeisiä

Kansainvälinen toiminta keskittyy EU:n ympäristöpolitiikan kriittiseen arviointiin ja siitä tiedottamiseen, Itämerityöhön sekä maailmanlaajuisen ympäristökysymysten seurantaan.

Itämeren alueella liitto osallistuu alueen ympäristöjärjestöjen yhteenliittymän Coalition Clean Balticin (CCB) toimintaan. Tiedotus- ja kampanjayhteistyössä painotetaan CCB:n laatiman Itämeren Agenda 21 -aloitteen edistämistä ja hyödyntämistä osana liiton muita hankkeita.

Lisäksi liitto jatkaa kriittistä viranomaistyön seurantaa ja tiukempien Itämeren suojelutoimien vaatimista. Keuhkolla järjestetään Itämeri-aiheinen seminaari HELCOM:n ministerikokouksen alla.

Liitto osallistuu kehitysmaiden ympäristö- ja ihmisoikeusjärjestöjä tukevan rahaston sekä Reilun kaupan merkin kehittämiseen. Tavoitteena on terävöittää ympäristö- ja kehityskysymyksistä käytävää keskustelua.

EU:hun vaikutetaan

Kansalaisten EU-ympäristötietoa halutaan lisätä ja vaikutusmahdollisuuksia parantaa. Tänä vuonna julkaistaan "Ympäristösuojelijan EU-opas: Valvo ja vaikuta". Kansainvälisten asiain sihteeri vetää lisäksi halukkaissa piireissä peruskoulutusta samasta temasta.

Liitto jatkaa kriittistä EU:n ympäristökysymysten kuten lainsäädännön ja EU-sopimusten seurantaa sekä niihin vaikuttamista ja niistä tiedottamista. EU-asiantuntijoista luodaan vapaaehtoinen verkosto. Liitto tekee yhteistyötä muiden eurooppalaisten järjestöjen kanssa erityisesti osallistumalla Euroopan Ympäristötoimiston EEB:n toimintaan.

Kirja maailman metsistä ilmestyy

Kansainvälisiä metsäasioita seurataan yhä. Vuoden alussa julkaistaan yhteistyössä Vihreän sivistys- ja opintokeskuksen ja Kehitysyhteistyön Palvelukeskuksen kanssa kirja, joka perustuu Luonnonsuojeluliiton syksyllä 1996 järjestämään seminaariin "Suomi ja maailman metsät".

Liitto osallistuu Taiga Rescue Networkin (TRN) toimintaan. TRN on taigan metsien suojeluun keskittynyt yhteistyöverkosto, johon kuuluu 130 kansalaisjärjestöä ympäri maailmaa.

Suomen Luonto ja Luonnonsuojelija

Luonnonsuojeluliitto julkaisee kahta lehteä: aikakauslehti Suomen Luontoa sekä järjestö- ja jäsenlehti Luonnonsuojelijaa. Suomen Luonto ilmestyy joka kuukausi. Sekä luonto- että ympäristöasiat ovat painokkaasti esillä. Vuonna 1998 nostetaan esille muun muassa liiton 60-vuotisjuhluvuotta sekä meneillään olevia projekteja. Suomen Luonnon tuotolla rahoitetaan Luonnonsuojeluliiton toimintaa.

Luonnonsuojelijaa ilmestyy tänä vuonna kymmenen kertaa. Lehti on järjestötiedottamisen peruskanava liitossa. Jäsenpiirien ja paikallisyhdistysten tapahtumailmoitukset julkaistaan lehdessä maksutta. Luonnonsuojelijaa kertoo liiton, luonnonsuojelu- ja piiri- ja paikallisyhdistysten toiminnasta. Lehden kolumneissa puheenjohtaja, liittöhallituksen jäsenet ja keskustelutoimiston sihteerit tuovat esiin liiton linjan. Lehdessä kerrotaan ajankohtaisista yleisistä ympäristösuojeluasioista sekä annetaan neuvoja kestävästä elämäntavasta edistämiseksi.

Teksti perustuu Suomen luonnonsuojeluliiton toimintasuunnitelmaan, jonka liittovaltuusto hyväksyi marraskuussa.

Natura venyy ja paukkuu

Naturassa kärpäsestä kasvoi härkänen, kirjoittaa Tapani Veistola puheenvuorossaan.

Natura-ministeriöryhmä on jatkanut Natura 2000-suojeluverkoston esitteiden kohteiden punnintaa hitaasti yksi kerrallaan. Eniten erimielisyyksiä aiheutaneet yli sata kohdetta käsitellään viimeiseksi tammi-kuun lopussa.

Ministeriöryhmän jälkeinen lausuntokierros osuusi näillä näkymin helmikuuhun. Siihen aikoo osallistua myös Suomen luonnonsuojeluliitto. Ministeriöryhmä kokoontuu pohtimaan lausuntoja vielä maaliskuussa. Sen jälkeen ympäristöministeri **Pekka Haavisto** vie esityksensä koko valtioneuvoston päätettäväksi.

Hallituksen päätös on kuitenkin vasta Suomen esitys Euroopan unionille. EU tarkastaa, täyttävätkö esitykset suotuisan suojelun tason kaikkien luontodirektiivin lajien ja luontotyyppien osalta. Ensimmäinen boreaalisen vyöhykkeen EU:n asiantuntijoiden kokous on maaliskuun lopulla. Kokousta on siirretty jo kerran Suomen myöhästymisen takia. Tätä vauhtia kokousta täytyy lykätä toistamiseen.

Ministerien kallis biologiantunti

On hyvä, että ministerit ovat ahkeria. Ikävää on, ettei heillä ole mitään ekologista asiantuntemusta mestaroida ympäristöhallinnon asiantuntijoiden esityksiä. Naturaan rajaus- ja valintakriteerit ovat ekologiset. Esimerkiksi taloudelliset ja poliittiset tinkimiset ovat yhteisöoikeuden vastaisia.

Ikävämpi asia Naturan myöhästymisen on veronmaksajille ja luonnonsuojeluhankkeille. Tätä kirjoitettaessa näyttää siltä, että Suomi voi lähettää Euroopan unionille vain kaksi LIFE-hakemusta, koska Natura ei ole muilta kohteilta valmis. Jos näin käy, Suomi menettää kymmeniä miljoonia LIFE-markkoja. EU uhkailee maatamme myös oikeudenkäynnillä ja uhkasakoilla, koska Natura on jo kaksi ja puoli vuotta myöhässä.

Lisäaika lisäkohteisiin

Liitto on muistuttanut ministeriöryhmää useita kertoja siitä, että Naturan karsinta on jo kriisirajalla. Jo ennen kesän karsintoja yli 20 luontotyyppin suhteen suojelun suotuisa taso oli saavuttamatta.

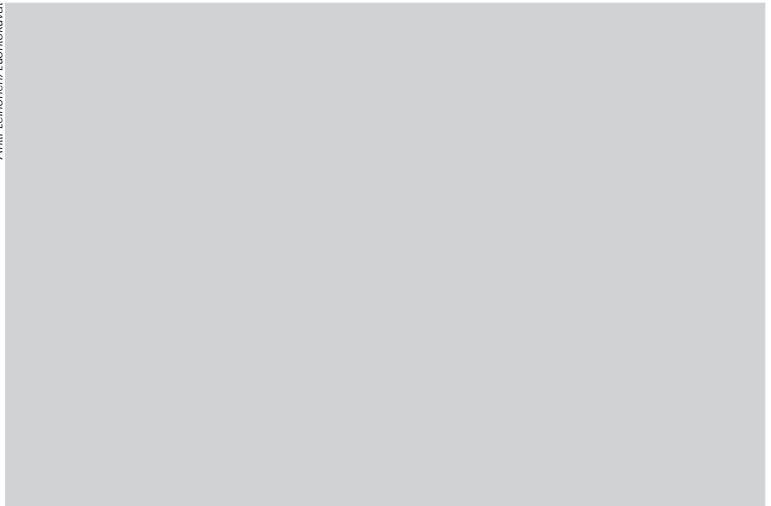
Viiivästysaikaan pitäisikin nyt käyttää myös lisäkohteiden valintaan. Oulun läänin eteläpuolisen Suomen maa-alueesta on suojeltu vasta kolme prosenttia. Näin siitä huolimatta, että Etelä-Suomessa on eniten monimuotoisuutta, uhanalaisuutta ja intensiivisin maankäyttö. Lausuntokierroksella esitettiin 488 lisäystä ja laajennusta. Niistä on varaa valita vastapainoja noin 700 alueen supistuksille.

Hallituspuolue pelottelee Naturalla

Tasoa, jolla ministeriöryhmä Naturaa käsittelee, eivät toivottavasti kuvaa **Kari Häkämästä** Naturassa avustaneen Kokoomuksen eduskuntaryhmän suunnittelusihteerin, maat. ja metsät. yo. **Elina Ussan** kirjoitukset esimerkiksi Aamulehdessä 3.12.: "Pelko on niin perusteltua, että vain typerys jättää vanhan metsänsä hakkaamatta tai jättää kelopuita pystyyn. Ja vain hullu edesauttaa eri lajien pesiytymistä maille. Tärkeää on jatkossa myös hävittävä mahdolliset eläinten jätökset, koska pelkästään esimerkiksi riekon tapaaminen alueella voi kiihottaa erinäisiä tahoja "ilmiantamaan" alueen seuraavan mahdollisen suojelukierroksen aikana."

Maamme oikeusministerin Natura-avustajan kirjoitukset sisälisivät

Antti Lemonen/Luontokuvat

Uivelo on lintudirektiivin erityissuojelulaji. Suuri uivelokanta on yksi 49 perusteesta, miksi Kemihaaran oltava esiteltään mukaan Naturaan. Vanhoista suojeluohjelmista Kemihaaran suot jätettiin pois Vuotoksen allasvarauksen takia. Nyt vesioikeusprosessi pitkittyi, kun Kemijoki Oy:n kestilyksiä tutkitaan.

selvän kehoituksen rikkoo luonnonsuojelu-, metsä- ja metsästyslakeja. Paljon on Kokoomus **Sirpa Pietikäisen** ympäristöministeriajoista parissa vuodessa muuttanut! Oppositioita tämän vielä ymmärtäisi. Mutta miksi hallituspuolue Kokoomuksen näyttää Natura-hysteriassa vajonneen kiihottamaan rikkomaan lakeja, täydelle kettutyölinjalle?

Natura-hysterian syvin olemus

Keväisestä Natura-esityksestä oli uutta suojelualuetta vain 4,8 prosenttia. Ei se 107 000 hehtaaria yksityismaata, josta puolet oli tarkoitettu jättämään maanomistajille ja loppujenkin korvaukset oli jo budjetoitu, ollut kaikkien aikojen suurimman suojeluskustelun todellinen ydin. Suomessa on toistakymmentä vanhaa suojelualuetta, joiden sisään kaikki uudet alueet mahtuisivat. Kuusamon metsien suojelupäätös yksinään maksaa enemmän kuin Naturan uudet alueet.

Natura-hysterian syvin olemus on rakennemuutosteraapia. Yhteiskunnallinen rakennemuutos ja Suomen liittyminen Euroopan unioniin patosivat etenkin maaseudulle epävarmuuden tunteita. Naturaan kanssa samoihin aikoihin osuivat myös mm. keskustelut EMU:sta ja mahdollisista unionin alue- ja maataloustukien muutoksista. Sinileviin kyllästynyt hallitus suunnitteli nitraatidirektiivin toimeenpanoa.

Koko henkinen pahoinvointi laukesi Naturassa: siitä tehtiin syntipukki kaikkeen pahaan. Kun EU:ta ei saatu estettyä ja EMU:kin nähti menevän menojaan, Naturasta saatiin antaa lausuntoja ja kirjoitettua lausuntoja. Natura saatiin kiinni, sille kostettiin kaikki vanhat ja uudet kaunat.

Väärän kuninkaan päivä

Näin kärpäsestä kasvoi härkänen, Naturasta elämää suurempi hysteria. Roolit heittivät häränpyllyä. Siinä Suomea Euroopan unioniin ajaneet, kuten MTK ja Kokoomus, ratsastivat EU:n eli "bryssän" vastaisilla tunteilla. Siinä Kokoomuksen kansanedustajat, jotka olivat päättäneet Naturan kuulemisen säännöistä luonnonsuojelulakia sääntäessään, sitä eniten haukkivat. Siinä MTK pelotteli yhtenä päivänä luonnonsuojelulla ja sosialismilla — toisena päivänä se taas vaati itse kaikkea luonnonsuojelulla valtiolle ostettavaksi.

Kesä oli yhtä hullunmyllyä. Pelottelupropaganda puri tietämättömyyteen. Tunne voitti järjen: merikotkia ammuttiin, pönttöjä rikottiin, "varmuuden vuoksi" kaadettiin selaisiakin kalliometsiä, joita ei kukaan edes aikunut suojella.

Kaikki meni päällelleen kuin väärän kuninkaan päivänä. Maaseutu, jonka piti hyöttyä eniten Naturasta ja luonnonsuojelun kautta tapahtuvasta 3,3 miljardin markan tulonsiirrosta, puri sitä ruokkivaa kättä ankarasti. Naturasta, ongelmien ratkaisusta, tehtiin ongelma.

Naturan hyöty

Muutama menetetty EU-miljoona, muutama merikotka ja täsmätuotto metsä ovat ehkä halpa hinta yhteiskunnallisen pahoinvoinnin ulos ojentamisesta. Natura on syntipukki, joka kantaa kansan kärsimykset. Ihmiset saavat kerrankin osallistua. Monistettuja ohjeita tavailleen, asioista enemmän luullen kuin tietäen, mutta kuitenkin! Natura-kohun kautta luonnonsuojelu suojelee koko yhteiskuntarauhaa.

Toivottavasti tunteet ehtivät ajan kuluessa jäähtyä niin, että ministerit pääsevät lopulta itse asiaankin: Naturaan, sen yhteisöoikeudellisiin pelisääntöihin ja luontontieteellisiin tosiasioihin.

Kyllä tästä vielä Natura saadaan! Se mitä ministerit eivät kerralla opi, tulee Brysselistä laiskankärsänsä takaisin. Luonnonsuojelu etenee: vanhat suojeluohjelmat toteutetaan EU-standardien ja rahojen avulla. Jokunen aiemmin unohtunut laji ja luontotyyppi suojeleaan. Maaseutu saa korvausmiljardinsa ja uusia ympäristötyöpaikkoja.

Kun nähdään, että Natura tuokin rahaa ja työtä eikä maailmanloppua, miten sitä ilmestyskirjan petona markkinoille helppoheille käy? Hysterian lietsojien ei kuitenkaan tarvitse kauan odottaa historian tuomiota: Natura-keskustelu ja päätöksentekoprosessia tutkitaan jo ainakin kahdessa yliopistossa. Luonnonsuojeluliitto tulee muistuttamaan päättäjien Natura-sanoista ja teosta äänestäjii myös vaalivuonna 1999. Mutta vielä on Natura päättämättä, ja jokaisella poliitikollakin mahdollisuus turvata tulevaisuutensa myös seuraavan suojelumyönteisyyden aallon alkessa.

TAPANI VEISTOLA
Natura-projektsihteeri
tapani.veistola@utu.fi
<http://forest.sil.fi/tiedotus/Natura/index.html>

TAPANI VEISTOLA

Kemihaaran soiden suojelu etenee

Kemihaaran suot on yksi Naturan kiistakohteista Lapissa. Kemijoki Oy on yrittänyt harhauttaa päättäjiä korostamalla sitä, ettei aluetta ole vanhoissa suojeluohjelmissa. Syy siihen oli kuitenkin allasvaraus, ei luontoarvojen vähyys. Näistä luontoarvoista on tuoreita tutkimuksia tuhatkunta sivua, Kemijoki Oy:n ympäristövaikutusten arviointia (YVA) varten Oulun yliopistolla teettämää.

Nämä selvitykset osoittavat, että alue on yksi Suomen parhaista Natura-alueista. Sillä on 49 perustetta Naturaan: 19 luontodirektiivin luontotyyppiä, 8 luontodirektiivin erityissuojelulajia ja 22 pesivää lintudirektiivin erityissuojelulajia. Esimerkiksi sinisuohaukkoja, kurkia ja uiveloja pesii vain yhdellä alueella yhtä paljon tai enemmän koko Suomessa.

Naturassa päätetään Kemihaaran soiden suojelusta, ei Vuotoksen altaasta. Mutta vesioikeusprosessin kannalta on huomattavaa, että eduskunnan oikeusasiamies **Lauri Lehtimaja** päätti asettaa jouluksessa kolme Pohjois-Suomen vesioikeuden jäsen-

tyyteeeseen virkavelvollisuuden laiminlyömisestä. He olivat ottaneet vastaan Kemijoki Oy:n kestilystä ja antautuneet muutenkin tarpeettoman tiiviiseen kanssakäymiseen yhtiön kanssa vaarantaan kansalaisten luottamuksen oikeuteen. Lisäksi Rovaniemen kihlakunnan syyteharkinnassa on 43 henkeä, mm. Lapin ympäristökeskuksen vesirakentajia. Vuotoksen alueen asukkaita ja Luonnonsuojeluliittoa avustanut lakimies **Pirjo-Riitta Oinaala** panisi koko Vuotoksen vesioikeuskäsittelyyn uusia.

Vuotoksen allas merkitsi 45 000 lintuparin pesäpaikkojen menetystä.

Euroopan ympäristökatsauksen (Europe's Environment, The Dobris Assessment) mukaan kaikki muut maalle rakennetut suuret tekoaltaat paitsi Loka ja Porttipahta sijaitsevat joko entisessä Neuvostoliitossa tai sen vasallivaltioissa.

Ekologisella verouudistuksella voitaisiin vähentää työttömyyttä ja parantaa ympäristöä

Ekologista verouudistusta kehitellään sekä virallisilla

tahoilla että ympäristöjärjestöissä. Siitä voisivat hyötyä sekä työllisyys että erityisesti ympäristö.

Sekä OECD:n että EU:n piirissä on 1990-luvulla ryhdytty keskustelemaan aktiivisesti ns. ekologisten verouudistuksen toteuttamisesta. Ekologisella verouudistuksella tarkoitetaan nykyisen verojärjestelmän rakenteen radikaalia muuttamista siten, että verotus suosii nykyistä enemmän työvoiman käyttöä ja vähentäisi luonnonvarojen sekä energian kulutusta. Aiheesta on tehty valtava määrä tutkimuksia.

Belgian laskelmissa lupaavia tuloksia

Esimerkiksi belgialaiset taloustutkijat esittivät vuonna 1995 laskelmia ekologisten verouudistuksen vaikutuksista Saksan, Ranskan, Iso-Britannian, Italian, Alankomaiden ja Belgian tulevaan talouskehitykseen.

Laskelmien lähtökohtana oli kaksi oletusta: vero asetetaan niin, että hiilidioksidipäästöjen taso kyseisissä maissa tulee jäämään vuoden 1990 tasolle, ja samanaikaisesti leikataan työnantajien sosiaaliturvamaksuja kerättyä energiaveroa vastaavalla summalla.

Laskelmista selvisi, että verouudistus kohottaisi maiden omavarai-

suutta, vähentäisi kansainvälistä materiaalien kuljetusta ja pienentäisi tätä kautta ympäristörasitusta.

Uudistuksesta hyötyisivät erityisesti palveluala, vähän energiaa käyttävä teollisuus, rakennusala ja liikenne. Selviä etujen menetyksiä koituisi lähinnä suurille, usein monopoli asemassa oleville energianalan yrityksille. Tuotannon jalostusarvo nousisi pääsääntöisesti, energiankulutus laskisi ja tuotannon energiantensivisyys vähensisi merkittävästi tavalla. Kuluttajahinnat tosin nousisivat, mutta reaalin palkkataso kasvaisi Belgiasta lukuunottamatta. Kokonaistyöllisyys parani huomattavasti.

Ruotsin malliin

Ruotsin luonnonsuojeluliiton ympäristöveromallissa on laskettu, mitä voimakas energia- ja luonnonvarojen nostaminen merkitsisi valtion taloudelle. Laskettu on myös, mitkä yritykset siitä hyötyisivät, mitkä mahdollisesti kärsisivät, ja miten näiden kärsijöiden asemaa voitaisiin helpottaa.

Loppupulos on, että ympäristöä vähemmän kuormittava ja työllistävä yritys toiminta, kuten palvelualat, hyötyisi selkeästi verouudistuksesta. Selvitys lähtee siitä, että Ruotsi voi myös omaa kilpailukykyään parantaa lähtien liikkeelle. Muita maita ei kannata jäädä odottelemaan, kun ympäristöosaamisen markkinat laajenevat joka tapauksessa.

Ruotsin luonnonsuojeluliiton kehittämää ympäristöveromallia voitaisiin hyvin soveltaa muuallakin. Suomen luonnonsuojeluliiton ja sen pohjoismaisten sisarjärjestöjen energiakokouksessa Göteborgissa lokakuussa sovittiin yhteistuumin tehtävästä energiaveromallista.

Mitä verouudistus tekisi Suomelle?

Monien etujärjestöjen ja puolueiden edustajien puheenvuoroissa työll-

sydestä ja ympäristökysymyksistä huolehtiminen asetetaan usein vastakkain. Työllisyyden hoitoon tarjotaan usein edelleen viime vuosikymmenen mallia: lisää energiavaltaita teollisuutta — josta yntöteki- jät on kuitenkin pitkälle automatisoitu pois kustannussyistä.

Hallitus kuitenkin aloitti ekologisen verouudistuksen jo 1996, kun tuloveroja alennettiin ja energiaveroja nostettiin. EU:n komissio on esittänyt ympäristöperusteisen verotuksen käyttöönottoa työvoiman verotuksen vaihtoeht-

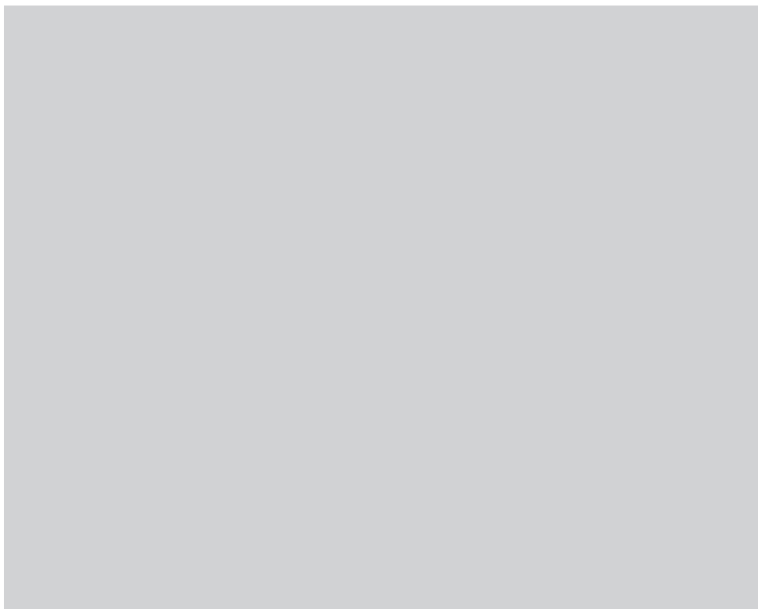
tona. Tällaisen muutoksen vaikutuksia Suomessa on tutkittu Valtion taloudellisessa tutkimuskeskuksessa (VTT).

VTT:n tutkijoiden mukaan ympäristöä pilaavan toiminnan verotuksen kiristäminen parantaisi yhteiskuntataloudellista tehokkuutta ympäristön laadun parantuessa. Tutkijat päätyivät siihen, että ekologisen verouudistuksen "tuplapotti" (työllisyyden parantaminen ympäristöhaittojen karsimisen ohella) on mahdollinen, mutta vaatii lisäselvityksiä.

Verouudistuksesta Suomen EU-teema?

Suomi toimii EU:n puheenjohtajamaana vuoden 1999 jälkimmäisen puoliskon. Suomen ajamia teemoja kehitellään eri ministeriöissä jo kovaa vauhtia. Voitaisiinko ekologisen verotuksen läpimurto ottaa yhdeksi Suomen kauden teemaksi?

SIRKKA TEPPONEN
Vastuullinen kulutus
-projektin sihteeri

Ruotsin luonnonsuojeluliiton veromallissa luonnonsora kuuluu verotettavien luonnonvarojen piiriin. Mallin suunnittelun 18-sivuisen lyhennelmän voi tilata Suomen luonnonsuojeluliitosta.

PUIDEN KANSA

Ritva Kovalainen ja Sanni Seppo
Periferia Publications ja Pohjoinen 1997

PUIDEN KANSA -kirja on kuvaus puiden ja metsien henkisestä merkityksestä suomalaisessa perinteessä. Se kertoo kulttuuriamme ja identiteettiamme muovaneista vanhoista myyteistä ja uskomuksista. Kirjassa on 224 sivua ja runsaasti valokuvia.

-Valokuvataiteen Suomi-palkinto 1997

"Valokuvateos Puiden kansa on lumaava ja rikas tietokirja ihmisille, jotka rakastavat puita ja metsiä — siis meille suomalaisille." *Kaleva*

"Teknokraattien uraputkityhteiskunnassa olemme unohtamassa alkujuremme. Puiden kansa on enemmän kuin mielenkintoinen kuvaus menneestä. Asetan sen kirjajhylyyni Raamatun vierelle..." *Metsälehti*

"Puiden kansa on runoineen, kuvineen, perimätietoineen ja uusine näkökulmineen maallinen seikkailuretki puiden ja metsien mytologiaan, se on metsien uus-Kalevala." *Suomenmaa*

"Kirjan kuvat on ensiluokkainen... Loppupulos on kerrassaan komea."

Etelä-Saimaa

Kirjaa saa kirjakaupoista ovh. 295 mk tai 28.2. asti signeerattuna tekijöiltä, jolloin hintaan lisätään postikulut 25 mk. Ensimmäistä painosta on jäljellä enää rajoitettu erä.

Tilaukset tekijöiltä osoitteella:

Periferia Publications, Johtajanpolku 1, 25700 KEMIÖ, tai sähköpostiosoitteella: perifery@sci.fi

LUONNONSUOJELIJAN PALVELUKORTTI

- Tilaan Suomen Luonto -lehden (12 numeroa) jäsenille määräaikaistilaus 250 mk ja säästötalauksena 235 mk. Muille määräaikaistilaus 300 mk ja säästötalauksena 270 mk.
- Tilaan Suomen Luonto -lehden kuusi numeroa määräaikaistilauksena 170 mk
- Haluan liittyä kotiseutuni luonnonsuojeluyhdistykseen
- Muutan osoitettani mutta en yhdistystä
- Haluan ilmaisen Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy:n tuoteluettelon
- Haluan lisätietoja jäsenen matkavakuutuksesta

Nimi: _____

Jakeluosoite: _____

Postinumero: _____ Postitoimipaikka: _____

Jäsennumero (jäsenkortista): _____

Osoite muuttuu, uusi osoite: _____

Nimi: _____

Jakeluosoite: _____

Postinumero: _____ Postitoimipaikka: _____

Suomen luonnonsuojeluliiton ry:n nikkämsien osoitteita voidaan käyttää tai luovuttaa ilaasi ja suoramarkkinointitarkoituksiin (H&R)

SUOMEN
LUONNONSUOJELULIITTO

VASTAUSLÄHETYS
Sopimus 00510/845

00003 HELSINKI

Paimiossa tehtiin talkoin luontopolku

Varsinais-Suomen Paimiossa syntyi luontopolku yksittäisen luonnossa vaeltajan ideasta. Polun suosio on lyönyt ällikällä: reitillä käyvät luontoa ja seudun historiaa oppimassa niin päiväkotilapset ja koululuokat kuin seurat, yhdistykset ja ulkomaalaiset turistit.

Luonnon ystävä, eläkkeellä oleva rakennusmestari **Väinö Nuppula** törmäsi viisi vuotta sitten sattumalta erikoisiin suolampaimisiin Paimion Iso-Heikoisten kylän metsissä. Suossa näkyivät yhä jäljet vanhan Pehkutehtaan turpeenostosta. Nuppula toivoi muidenkin näkevän luonnonkauniit paikat. Niinpä hän rakenteli ystäviensä kanssa seitsemän pientä siltaa suo-kaivantojen yli. Myös Kuhankuonon kallion huikaisevat näkymät kiehtoivat häntä, ja lisäksi läheltä löytyi mukhea pirunpelto.

Kun kaikki paikalle houkutellut tuttavatkin olivat ylen ihastuneita, Nuppulan päässä alkoi mulhia polkuidea. Hän etsi kartan ja kompassin kanssa sopivaa reittiä ja törmäsi sattumalta harvinaiseen kaksirunkoiseen mäntyyn ja luonnonvaraiseen kääpiökukseen. Asia oli selvä: polku oli tehtävä!

Luonnonsuojeluyhdistyksen mukana

Nuppula esitteli yhteistyötä paikallisen kotiseutuyhdistyksen Paimio-Seuran puheenjohtajalle **Uolevi Salmiselle**. Myöhemmin mukaan tarjoutuivat vielä Paimio-Sauvon luonnonsuojeluyhdistys ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton Paimion osasto. Ryhdyttiin töihin.

Hanke kirjoitti sellaisen talokoinnon, että neljän kilometrin polku raivattiin ja rakennettiin saman tien. Viralliset avajaiset olivat 1993. Jopa päiväkotilapset olivat talkoissa vanhempiensa kera levittämässä haketta polun kosteisiin kohtiin.

Ennätystalokoinen oli eläkkeellä oleva työnjohtaja **Pentti Aromaa**, joka oli mukana lähes sata kertaa. Puolimatkan kalliolle rakennettiin tukeva näkötorni kaukoputkineen sekä nuotio- ja grillipaikka.

Kaikki polkualueen yhdeksän maanomistajaa olivat hankkeelle suopeita, osa oli myös itse mukana työssä. Tien ja parkkipaikan rakentajat kaivureineen sekä kuorma-autoilijat kymmenine hiekkaja-sepelekuormineen olivat töissä ilmaiseksi. Myös nuotiopaikan polttopuut saatiin.

Paikallislehden palstoilla käytiin haastekampanjaa polun hyväksi. Luonnontieteilijät avustivat mm. opastetultujen tekstejä laadittaessa. Vanhoja paimiolaisia haastattele-malla saatiin kokonaiskuva Pehkutehtaan historiasta. Polun lähtöpaikalle onkin avattu tehtaan historiaa kertova "Suo, piuha ja turve" -näyttely valokuvineen, työkaluineen ja pienoismalleineen. Näyttely pystytettiin tehtaan ränsistyneestä konehuoneesta korjattuun rakennukseen.

Polku on erinomaisesti hoidettu. Lukuisissa opasteluissa selvitetään eläimistöä ja kasvistoa sekä luonnon ja paikkakunnan historiaa. Levähdyspaikka grillausmahdollisuuksineen on inspiroinut ihmiset järjestämään luontoaheisia tietokilpailuvaltuksia, yöretkiä ja jopa lauluilankin Kuhankuonon kalliolla. Nuppulan pitämistä vieraskirjoista selviää, että polun on kiertänyt jo yli parikymmentätuhatta ihmistä!

Paimion luontopolulla on harvinainen luonnonoikku: yhteenkasvaneet männyt. Tarun mukaan oksan alta kulkijalta häviävät vaivat sekä kivut ja miehinen kunto paranevat.

Paimion luontopolku sai vuonna 1993 Nuorkauppakamarilta Vuoden Maineteko -tunnustuksen ja idean isä Väinö Nuppula Kunnan

Kuntalaisen tittelin Paimiossa 1994. Oliko tästä ideaksi muillekin kunnille?

ARJA TALONEN

Juhlavuoden jäsenhankintatalkoiden säännöt:

Kirjoita oheiseen palvelukorttiin selvällä käsialalla (mieluiten tekstaten) haastamiasi henkilöiden nimet ja kotipuhelinnumerot suuntanumeroineen. Muista kuitenkin kysyä ensin lupa tuttavaltasi, sillä

Jos haastat vähintään viisi ystäväsi Luonnonsuojeluliiton jäseneksi saat palkinnoksi mm. tämän Suomen Luonnonsuojelun Tuen seinäkalerin.

henkilörekisterilain 5§:n mukaan yhteystietoja ei saa antaa ilman henkilön suostumusta. Kirjoita myös oma nimesi ja osoitteesi, jotta voimme lähettää Sinulle korvauksen osallistumisesta talkoisiin:

■ YHDESTÄ HAASTEESTA saat Luonnonsuojeluliiton hopeisen jäsenmerkin (arvo 35 mk)

■ KOLMESTA HAASTEESTA lähetämme Sinulle lisäksi juhluvouden taskukalenterin (arvo 42 mk)

■ VIIDESTÄ TAI USEAMMASTA HAASTEESTA saat lisäksi juhluvouden seinäkalerin (arvo 68 mk) (eli jos haastat viisi tai enemmän, saat jäsenmerkin ja tasku- sekä seinäkalerin).

Saadaksesi palkinnon haastamasi henkilö ei tarvitse välttämättä liittyä jäseneksi. Riittää kun nimi ja puhelinnumero toimivat eli saamme vietyä haasteesi perille. Emme nimittäin lähde nimen perusteella hakemaan puhelinnumeroita, mikäli ne ovat virheellisiä. Haastettavan henkilön tulee myös muistaa sinut. Periaatteena on, että viesti etenee tuttavalta tuttavalle. Haasta jäseniksi mieluiten henkilöitä, joiden tiedot olevan kiinnostuneita suojeluasioista!

Vielä ehdit mukaan jäsentalkoisiin!

Juhlavuoden jäsenhankintatalkoissa on annettu jo noin 700 haastetta. Aivan kaikkia haastettuja ei lukuisista yrityksistä huolimatta ole saatu kiinni, joten perille toimitettujen haasteiden määrä jää noin 600:aan. Uusia jäseniä on tullut jo 400. Kampanjan tavoitteena oli vähintään 700 uutta jäsentä, joten vielä riittää töitä.

Oletko Sinä jo osallistunut?

Tee päivän ekoteko ja toimita haasteesi meille. Uusien jäsenten hankkiminen on arvokasta luonnonsuojelutyötä, sillä kasvava jäsenmäärä antaa työllemme luotettavuutta ja uskottavuutta sekä tekee mahdolliseksi monipuolisen toiminnan. Jäsenmaksutuotot ovat tänä vuonna tärkein tulonlähdeemme. Talkoopal-koinnoista (tasku- ja seinäkalerit) on iloa ja hyötyä koko vuoden.

Mukaan myös piirit ja yhdistykset!

Talkoisiin osallistuminen on helppo tapa myös piireille ja yhdistyksille tehostaa omaa jäsenhankintaansa. Esimerkiksi Varsinais-Suomen piiri lähetti kaikille alueensa henkilöjäsenille piirin uunituoreen julkaisun "Lintuloussa vierat" ja sen välissä kirjeen, jossa kerrottiin piirin tulevasta toiminnasta ja kehoitettiin osallistumaan talkoisiin. Kirjeen alalaitaan oli kopioitu talkookuponki. Kampanja on muutamassa päivässä poikunut 15 haastetta!

Marraskuun loppuun mennessä haasteensa toimittaneiden kesken arvoimme kaksi kappaletta Finlaysonin Eläimet-pussilakanasettiä (arvo 230 mk). Arvonassa voittivat Mari Kuusinen, Salo ja Päivi Korhonen, Suonenjoki. Onnea voittajille!

TARJA KETOLA
järjestösihteeri

JUHLAVUODEN

JÄSENHANKINTATALKOOT

Haastan seuraavat henkilöt Suomen luonnonsuojeluliiton jäseniksi:

Nimi:	Puhelin kotiin:
1. _____	() _____
2. _____	() _____
3. _____	() _____
4. _____	() _____
5. _____	() _____

Haastajan nimi: _____

Osoite: _____

Postinumbero ja toimipaikka: _____

Mikäli haluat haastaa useampia kuin viisi henkilöä, kopioi tämä palvelukortti.

SLL maksaa postimaksun. Haluessasi voit tukea luonnonsuojeluliittoa maksamalla itse postimaksun.

SUOMEN
LUONNONSUOJELULIITTO
Kotkankatu 9
00510 Helsinki

VASTAUSLÄHETYS
Sopimus 00510/845

00003 HELSINKI

"Luonnon varjeleminen vaurioilta, jotka eivät ole välttämättömiä, on kaikkien sivistyskansojen keskuudessa muodostunut tärkeäksi aatteelliseksi ja käytännölliseksi pyrkimykseksi. Meilläkin on olemassa ajanmukainen luonnonsuojelulaki, ja viime helmikuussa perustettiin kauan odotetut kansallis- ja luonnonpuistot valtioneuvoston päätöksellä. Kokemus on kuitenkin jo ehtinyt näyttää, ettei pelkkä virallinen toiminta luonnon suojelemiseksi riitä. Tarvitaan yksityisestä harrastuksesta, lämpimästä sydäimestä versovaa työskentelyä kaikkien kansankerrosten voittamiseksi luonnonsuojelun ystäviksi ja toteuttajiksi."

(Kutsu yleisen luonnonsuojeluyhdistyksen perustamiskokoukseen. Julkaistu Uudessa Suomessa 25.5.1938)

TOIMINTAA

PIRKANMAA

Vuosikokous
Vammalassa

Vammalan ja Äetsän ympäristöyhdistys pitää vuosikokouksensa to 29.1. klo 18 Vammalan kirjaston Lizeliuksen salissa. Aluesihteerit **Harri Hein** paikalla. Kahvitarjoilu ja myyntiä.

Piirihallitus
kokoontuu

Pirkanmaan luonnonsuojelupiirin hallitus kokoontuu ti 13.1. sekä ti 3.2. Ennen hallituksen kokousta saatetaan järjestää tutustumisretki jonkin yhteistyötahon toimintaan. Näille vierailuille ovat myös paikallisyhdistysten hallitusten jäsenet tervetulleita. Kysy lisätietoja aluesihteeriltä, p. (03) 213 13 17.

POHJOIS-SAVO

Luontoilta
Suonenjoella

Suonenjoen-Rautalammin luonnonsuojeluyhdistys järjestää luontoiltaan Suonenjoen valtuustosalissa to 22.1. klo 19. Aloitetaan kahvilla klo 18.30. Asiantuntijana paikalla on muiden muassa **Pentti Alaja**. Kysymyksiä voi toimittaa etukäteen ja lisätietoja kysellä Päivi Korhoselta, p. (017) 513 247.

Haavisto vieraille
Siilinjärvellä

Ympäristöministeri **Pekka Haavisto** on tulossa Siilinjärven luonnonsuojeluyhdistyksen vieraaksi la 7.2. Lisätietoja yhdistyksen puheenjohtajalta Teuvo Herraselta, p. (017) 462 4359.

SATAKUNTA

Tesmalla
hyönteisasiaa

Kasvi- ja hyönteiskerho Tesma kokoontuu pe 16.1. klo 18 Porin lyseolla (Annankatu 5, 2. kerros). Tilaisuudessa kerrotaan Porin Life-Nature projektiin liittyvistä hyönteiskartoituksista.

VARSINAIS-SUOMI

Salossa kokous
ja kaupunkiasiaa

Salon seudun luonnonsuojeluyhdistyksen vuosikokous pidetään ke 28.1. kauppaoppilaitoksen auditoriossa klo 18. Kokouksessa valitaan yhdistykselle puheenjohtaja, hallituksen viisi varsinaista ja kolme varajäsentä sekä tilintarkastajat. Lisäksi käsitellään tiiltä ja talousarvio sekä toimintakertomus ja -suunnitelma. Ennen virallisia asioita uusi kaupunkinarkitehti **Jarmo Heimo** kertoo Saloon liittyvistä ajankohtaisista asioista.

Agenda-luentoja
Mynämäellä

Mynämäen-Mietoisten luonnonsuojeluyhdistys järjestää yhdessä Nousiaisten seudun luonnonsuojeluyhdistyksen ja Mynämäen seudun kansalaisopiston kanssa Agenda 21 -luentosarjan helmikuussa Mynämäen lukion tiloissa. Lisätietoja Kari Ahtaiselta, p. (02) 4310 606 tai 050-5843107.

LUONTO-LIIITTO

Valokuvanäyttely
vanhoista metsistä

Suomen ympäristökeskuksen näyttelytilassa Helsingissä (Kesäkatu 6) on esillä Luonto-Liiton valokuvanäyttely "Edelleen uhanalaiset — valokuvia suojelupäätösten ulkopuolelle jätetyistä vanhoista metsistä". Näyttely on avoinna arkisin klo 8–16.15 tammikuun loppuun saakka.

MUUTA TOIMINTAA

Nuorten Luontotalo
remonttiin

Nuorten Luontotalo Helsingissä (Mechelinkatu 36) on suljettu remontin takia syksyyn 1998 saakka. Kaupungin nuoriso-asiainkeskus (muassaan mm. retkeilyvälinevuokraamo) ja Luonto-Liiton Uudenmaan piirin (LUP:n) toimisto ovat evakossa Meilahdessa (Pihlajatie 12–14, 00270 HELSINKI). Puhelinnumerot ovat ennallaan.

Millaista sähköä "Norppa suosittelee"?

Luonnonsuojeluliiton ekosähkökriteerien
sekä ekosähkömerkin arviointikokous

Perjantaina 23.1. klo 10–13
Helsingissä SLL:ssä Kotkanpesässä
(Kotkankatu 9, 3. kerros)

Osallistujia toivotaan kaikista luonnonsuojelupiireistä.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Marjukka Kulmanen tai Sirkka Tepponen, p. (09) 228 08 213, sähköposti: kulmanen@sll.fi tai tepponen@sll.fi

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry toimii entisen Vaasan läänin alueella 17 paikallisyhdistyksen emojärjestönä. Piirillä on kiinteä toimipiste Vaasassa, jonne haemme

ALUETYÖNTEKIJÄÄ

Edellyttämme hakijalta

- luonnonsuojelun asiantuntemusta
- oma-aloitteisuutta
- yhteistyökykyä
- ATK-laitteiden perushallintaa
- matkustushalukkuutta

Aluetyöntekijä toimii yhteistyössä piirin hallituksen ja yhteistyötahojen kanssa. Hän järjestää tilaisuuksia, edustaa piiriä ja luonnon etuja kokouksissa sekä pitää yhteyttä alueen yhdistyksiin ja piiriin välillä.

Työ on osa-aikaista. Työajoista voidaan neuvotella hakijan tilanteen mukaisesti. Asunnon löytämisessä voimme auttaa.

Hakemukset pyydämme lähettämään 31.1. mennessä osoitteella: Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry, Wolffintie 36 F 12, 65200 VAASA.

Lisätietoja antavat **Minna Styrman**, p. (06) 8314514 k. tai (06) 8313400 t. ja **Vesa Heinonen**, p. (06) 3436383 k. tai (06) 3253263 t. tai 0400-996927.

Sääksisäätiön apuraha 1998

Sääksisäätiön 15.000 markan apuraha on yksityishenkilöiden, työryhmien ja yhteisöiden haettavissa. Jaettava summa myönnetään joko yhtenä tai useampana pienehkönä apurahana. Apurahaa voi hakea mihin tahansa sääksen tutkimus- ja/tai suojelutöitä koskevaan hankkeeseen.

Säätiön hallitukselle osoitetut vapaamuotoiset hakemukset on lähetettävä osoitteella: Sääksisäätiö, PL 71, 13211 HÄMEENLINNA. Niiden on oltava perillä 1.2.1998 mennessä.

Suomen
luonnonsuojeluliitto ry

Kotkankatu 9, 00510 Helsinki
p. 09-228 081, fax 09-228 08 200
Avoinna ma-pe klo 8.30-16.15
Sähköpostiosoite: toimisto@sll.fi
työntekijät: etunimi.sukunimi@sll.fi
materiaalilaukset: tilaukset@sll.fi
SLL Internetissä: http://www.sll.fi

TOIMISTO

Johanna Mehtola, toimistos sihteeri
Mirja Jumppanen, vaihteenhoitaja

PÄÄSIHTEERI

Esko Joutsamo

KANSAINV. ASIAIN SIHTEERI

Johanna Kojola

LUONNONSUOJELUSIHTEERI

Ilo Kuronen

TIEDOTUSSIHTEERI

Terho Poutanen

JÄRJESTÖSIHTEERI

Tarja Ketola

KOULUTUSSIHTEERI

Susanna Kirkkola

LÄHILUONTOPROJEKTISIHTEERI

Anna Parkkari

VASTUULLINEN KULTUS-PROJEKTI

Eija Koski ja Sirkka Tepponen

JÄTTEENSYNNYN EHKÄISY-PROJEKTI

Erja Heino

NATURA 2000 -PROJEKTISIHTEERI

Tapani Veistola

KESTÄVÄ SUOMI -MESSUT 26.-29.3.1998

Leena Sjöblom, tiedottaja
Eija Koski ja Taru Uotila, ohjelmavastaava
Pauilina Jalonen, opaspäällikkö

JÄSENREKISTERI JA TILAAJAPALVELU

Irma Käitösaari, rekisterinhoitaja
Mervi Taskinen, toimituksen sihteeri

TALOUS

Ritva Pietiläinen, talouspäällikkö

Sirkka Oinas, kirjanpitäjä

LUONNONSUOJELIJA-LEHTI

Ulla Ahonen, toimittaja

SUOMEN LUONTO

Anne Brax, toimittaja

Antti Halkka, toimittaja

Alice Karlsson, toimitussihteeri

Ritva Kupari, toimitussihteeri

Jorma Laurila, päätoimittaja

Markku Tanttua, taittaja

Juha Valste, toimittaja

LIITTOHALLITUS

Timo Helle pj., Janne Lampolahti varapj.,
Susanna Lehtävirta, Seija Nerg, Juho Pen-
nanen, Helena Pesonen, Ilkka Stén, Heikki
Sisuloma, Jorma Viljanen ja Thomas Wall-
gren.

LIITTOVALTUUSTO

Vesa Heinsonen pj., Eija Assola, Mielikki Kiu-
ru, Matti Pesu, Stephen Condit, Virpi Juvo-
nen, Olli J. Ojanen, Mette Godenhjelm,
Vesa Luhta, Sofia Vilhunen, Veli-Matti Sor-
vari, Jukka Lampuu, Markku Suominen,
Tuija Lahtinen, Juha Ojala, Uuno Kauha-
nen, Pentti Hyvärinen, Pekka Poutanen,
Antero Mäkelä, Virpi Lemmetyinen, Seppo
Häkkiä, Tuula Syvänen ja Kai Mykkänen.

LUONNONSUOJELUKESKUKSET

Lapin luonnonsuojelukeskus

Korkalonkatu 12
96100 Rovaniemi
p. ja fax 016-311 550,
Tuula Leskelä, aluesihteerit

Pirkanmaan Is-keskus

Laukontori 4
33200 Tampere
p. 03-213 13 17
fax 03-213 1017
Harri Hein, aluesihteerit

Pohjois-Pohjanmaan Is-keskus

Kajaaninkatu 13
90100 Oulu
p. 08-311 58 28
fax 08-370 279
Merja Ylönen, aluesihteerit

Saimaan Is-keskus

Katariinankatu 6
53100 Lappeenranta
p. 05-411 7358
fax 05-453 1930
Kaarina Tiainen, aluesihteerit

Uudenmaan Is-keskus

Kotkankatu 9
00510 Helsinki
p. 09-228 08 200
fax 09-228 08 206
Satu Hentula-Nieminen, aluesihteerit

Varsinais-Suomen Is-keskus

Martinkatu 5
20810 Turku
p. 02-235 255
fax 02-235 244
Hannu Klemola, aluesihteerit

Keski-Suomen Is-piiri

Tarja Lumme, piirisihteerit
Haapalammintie 17 as 21
40800 Vaajakoski
p. 014-264 641

Kymenlaakson Is-piiri

Marja Meura, piirisihteerit
Satakielentie 10
48230 Kotka
p. 05-2285 009

Pohjanmaan Is-piiri

65200 Vaasa
p. ja fax 06-3127 577

Satakunnan Is-piiri

Otavankatu 11
28100 Pori
p. ja fax 02-632 6163
Majja Lammi, piirisihteerit

Lasten ja nuorten järjestö

LUONTO-LIIITTO
NUORTEN LUONTO ja SIEPPO
Perämiehenkatu 11 A 17
00150 Helsinki
p. 09-630 300, fax 09-630 414

OK-OPINTOKESKUS

Paasivuorenkatu 2 A
00530 Helsinki
p. 09-726 1522
fax 09-726 1137

SUOMEN LUONNONSUOJELUN SÄÄTIÖ

Kotkankatu 9, 00510 Helsinki
Ritva Pietiläinen, asiamies
p. 09-228 08 221
Lahjoitukset tilille: PSP 800013-434 553

SUOMEN LUONNONSUOJELUN TUKI OY

Toimisto ja postimyymälä:
Kotkankatu 9, 00510 Helsinki
p. 09-22 808 333
fax 09-22 808 248
Erkki Pärssinen, toimitusjohtaja

Internet: www.sll.fi/tuki

Puhelinmarkkinointi yrityksille:
p. 09-8544990, fax 09-8522362

Luontokaupat:

Helsinki: Nervanderinkatu 11
p. 09-406 262, fax 09-448 202

Turku: Brahenkatu 5
p. 02-2327 001, fax 02-2327 002

Tampere: Laukontori 4
p. 03-214 57 15, fax 03-213 1017

Kuopio: Kauppakatu 32
p. 017-263 1778

Jyväskylä: Kaupattori, Väinönkatu 13
p. 014-372 1022

LUONNONKUVA-ARKISTO

Nervanderinkatu 11,
00100 Helsinki
p. 09-409 238
Merja Haikonen, vast. arkistonhoitaja
Seppo Hakala, arkistonhoitaja
Kajaja Keskinen, arkistonhoitaja

LAHJOITUKSET

LUONNONSUOJELULIITOLLE
Tilille PSP 800016-98850

JÄSENMAKSU 1997

130 mk, perhejäsenmaksu 40 mk
Jäsenmaksutili PSP 800015-1767371

Jälkiä lumessa...

Heikki Kokkonen/Luontokuva

Talvinen metsä on autio, laulun. Hiljaisuuden rikkoo vain jokin taiseen korkea piipitys silloin tällöin. Vaikka metsä onkin äänetön, ei se suinkaan ole eläimetön. Lintujen lisäksi metsässä on nisäkkäitä. Ne vain, oravaa lukuunottamatta, liikkuvat enimmäkseen yön pimeydessä. Näin talvella nisäkkäiden olemassaolon ja runsauden itse asiassa havaitseekin paremmin kuin kesällä: erilaiset jäljijonot kirjavoittavat hangen pintaa kaikkialla.

Jos lumisade on lakannut illalla, seuraavana aamuna hangelta voi lukea, mitä yön aikana on tapahtunut. Pimeän turvin on oltu ruanhaussa. Metsän suojasta on uskallettu avoimille ja ihmisasumusten läheisyyteenkin.

Elämä on loppujen lopuksi yhtä taistelua: yksi on saalistanut, toinen on joutunut saaliiksi. Johtopäätösten teko yön tapahtumista yksinomaan lumelle jääneiden jälkien perusteella on kuin salapoliisitehtävä, kunhan jäljittäjän mielikuvitus ei vain laukkaa liian nopeasti.

Kukkuuunta ja mitat ovat a ja o

Tärkeintä on tietysti tietää, mikä eläinlaji on tehnyt minkäkin jäljen. Jälkien tunnistamiseksi tulee selvittää kukkuuunta sekä yksittäisen jäljen samoin kuin jälkikuvion eli kaikkien neljän jalan painallusten muodostaman kuvion mitat. Käynti-, ravi- ja laukkaajäljet ovat monas-

ti lajityypillisiä. Vaikka matalalajalaiset ja pitkäruumiiset näätäeläimet etenevät hyppien, niiden jälkiä ei aloittelijakaan sekoita jänten hyppyjälkiin. Rauhallisesti kulkeva eläin jättää lumeen kovin erilaisen jälkikuvion kuin vihollistaan hengenhädässä pakeneva.

Syönnöksiä, makuuksia

Lumeen painuneet jäljet eivät ole kaikki, mitä talvisessa luonnossa voi lukea. Jäljittäjä huomaakin ennen pitkää tarkkailevansa syönnöksiä, makuuksia, ulosteita, karvatupsuja ja muita elämisen merkkejä.

Lumelle jättävät käyntikorttinsa tietenkin myös linnut: fasaani etelän asutuskeskusten liepeillä, peltopyy eteläpohjalaisella oraspellolla, riekko suopellon ojanvarsipajukossa. Missä lunta on riittävästi, metsäkanalinnut yöpyvät pakkailla kiepeissä. Kiepin pohjalle jääneistä ulosteista lumen sisässä yöpyneen voi määrittää lajilleen. — Vasta viime vuosikymmeninä pikkulintujenkin on todettu toisinaan kaivautuvan yöksi lumeen.

Ennen pitkää eteen tulevat jäljet, joiden jättäjä uhkaa jäädä tuntemattomaksi. Silloin on turvaututtava alan kirjallisuuteen, jota onkin runsaasti.

Eläinten jälkiä (Otava 1991) on perusopas, jonka avulla selviävät nisäkkäiden talviseen maastoon jättämien jälkien ja jätösten tekijät. Alkuteos on ruotsalainen, mikä hiukan

häiritsee: kirjan valokuvissa mittakaavana on tulitikkurasian sijaan nuuskarasia!

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen ja Metsästäjän keskusjärjestön Lumijälkiopas (1991) on tarkoitettu riistaeläinten talvilaskijoille, joten siitä puuttuvat rotta ja sitä pienemmät nisäkkäät.

Mukana on kuitenkin liito-orava, vaikkei se riistaeläin olekaan. Kissan ja koiran jäljet esitellään myös. Monin paikoin ne ovatkin yleisimpiä jälkienjättäjiä. Vaikka esipuheessa kerrotaan, että majava ja piisami pysyttelevät harvinaisia poikkeuksia lukuun ottamatta jään ja lumen alla, kyllä nekin liikkuvat usein lumella.

Vanhoista kirjoista apu lintujen jälkiin

Jos haluaa tutustua myös lintujen jälkiin, näytteiden ja kokoelmien valmistamiseen tai jos jäljet muutoin muodostuvat vakavaksi harrastukseksi, kannattaa metsästä vanhempaakin jälkikirjallisuutta: Eläinten jälkiä ja jätöksiä (Otava 1954), Jälkiä luonnossa (Otava 1975) ja Jäljet lumessa (Gummerus 1982) löytyvät ainakin kirjastoista.

Hyviä jäljityksiä!

TERHO POUTANEN

Tästä on raahannut itseään ahma.

Vanhoja aitoja ja puukujanteita haettiin

Julia Ahro

Pirkanmaan maaseutukeskus, luonnonsuojelupiiri sekä Pirkanmaan liitto järjestivät keuhkokuivon kilpailun, jossa haettiin maankunnan puukujanteita ja vanhoja aitoja. Osallistujia tuli reilut sata.

Kiviaidoista suurin osa oli hyvin vanhoja. Niitä tehtiin peltoja raivattaessa: aidoiksi ladottuina kivet veivät vähemmän tilaa kuin kasoina. Perinteisesti kiviaitoja rakennettiin pellon ja metsän tai pellon ja pihan rajalle. Pihapiirissä kiviaita usein rajaa itse pihaa ja tietä.

Nykyään monet kiviaidoista ovat peittyneet kasvillisuuden sisään tai ovat luhistuneet aikain saatossa. Jotta kiviaita pysyisi pystyssä ja kauniina, siitä on pidettävä huolta. Liian lähellä kasvavien puiden juuret mylläävät maata ja nostelevat kiviä, jolloin aita voi sortua.

Raati palkitsi maisemaan hyvin sopivia ja hyväkuntoisia aitoja. Molemmat palkitut aidat ovat sattumalta Vammalassa. Sielläpäin onkin eniten kiviaitoja koko Pirkanmaalla.

Ykköspalkinnon sai Aspin tilan kiviaita Vammalan Kaukolan kylässä. Aita ympäröi vanhaa maalaistalon pihapiiriä. Kylätie sivuaa aita kauniisti. Toiseksi tuli Ylisen tilan kiviaita Vammalan Heinoon kylässä.

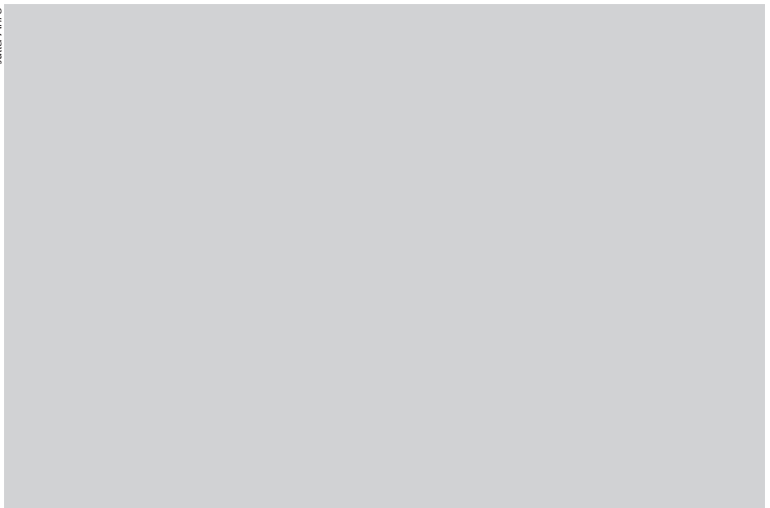
Riukuaidan teon taito hukummassa

Riukuaitojen kohtalo näyttää ankealta. Vanhat ovat kaatumassa ja uusia tehtäessä alan taito on unohtumassa. Onneksi joitakin alan taitajia vielä löytyy. Riukuaitaa on käytetty yleensä laidunalueen raja-aitana tai mökkien pihapiirin rajana.

Oikeaoppinen riukuaita tehdään halkaistusta rangasta. Aita sidotaan kuusennäreivitsaksella, ja pystytolpiksi valitaan tiheästä sitkeää puuta, joka kestää maassa useita vuosia. Jotkut vielä hiillostavat tolppien maahan menevät osat, jolloin aidan ikä pitenee.

Ladontamalli Länsi-Suomessa on pitkäjuoksuinen eli vaaka-puut ovat lähes vaaka-asennossa. Uusissa aidoissa on usein yritelty päästä vähän helpommalla. Esimerkiksi puuainesta ei ole valittu riittävän tarkkaan, jolloin risuaita jää lyhytikäiseksi, tai sitten juoksupuita ei ole halottu. Ehkä pahin virhe on, että sidokset tehdään rautalangalla.

Raati palkitsi oikeaoppisesti tehdyt ja miljööseensä sopivat riukuaidat. Ykköspalkinnon sai Kauriston tilan riukuaita Viljakkalan Nisunperän kylällä. Toiseksi tuli Siuvon tilan riukuaita Nokialla Pajulahden kylässä.

Unto Kivi Viljakkalasta on rakentanut Pirkanmaan kauneimman riukuaidan.

Puukujanteella on tunnelma

Puukujanteekin ovat katoavaa kansanperinnettä. Oikeaoppinen puukujanteen päätyy päärakennuksen sisäänkäyntiin. Pääpuulaji on suomalaisen tyylin rauduskoivu. Myös tammi-, kuusi-, lehmus- ja jopa sembramäntykuvia ilmoitettiin kilpailuraadille. Monet kujanteista olivat jo vanhoja. Puukujan-

teekin vaativat hoivaa. Esimerkiksi kaatuneiden puiden tilalle on istutettava uusia, jotteivät syntyneet aukot rikkoo kokonaisuutta.

Puukujanteita arvioidessaan raati kiinnitti huomiota kujanteen kuntoon sekä sen tunnelmaan. Hyvä kujante antaa raadin mielestä kulki-jalleen tunteen, että hän pian saapuu jonnekin — odottaa matkaa. Pirkanmaan kujanteita kulkiessaan

raati koki monenlaisia tunteita arvokkuudesta lämpimään tervehdykseen.

Parhaimpana raati piti Liuksialan kartanon koivukujannetta Kangasalla. Se oli lähes kaksi kilometriä pitkä ja raadin mielestä "todella upea maisemaan sopiva ja tunnelmaltaan arvokas". Toisen palkinnon sai Kukon tilan koivukujante Pälkäneen Laitikkalan kylässä.